

Beretning for 2012 om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

Styrelsen for Universiteter
og Internationalisering

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser

Beretning for 2012 om vurdering og
anerkendelse af udenlandske
uddannelseskvalifikationer m.v.

Udgivet af:

Styrelsen for Universiteter
og Internationalisering
Bredgade 43
1260 København K

Telefon: 3395 1200
E-mail: ui@ui.dk
www.fivu.dk

Juni 2013

Publikationen kan hentes
på Uddannelsesministeriets
hjemmeside, www.fivu.dk

Foto: Tuala Hjarnø
Pris: Gratis
ISSN web: 2245-9995

Beretning for 2012 om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

Indhold

>

1. Resumé	5
Om beretningen	6
2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse	7
Vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer	7
Almindelige vurderinger	9
Vurderinger til brug for greencardafgørelser	14
Turbovurderinger for virksomheder	16
Ph.d.-ansættelser	17
Adgangsgivende eksaminer	17
Realkompetencer	18
Transparens og sammenlignelighed	20
Kvalifikationsnævnet	23
Internationalt samarbejde om anerkendelse	26
3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv	29
Introduktion	29
Information om de lovregulerede erhverv	31
Erhverv og myndigheder	32
De kompetente myndigheders afgørelser	35
Pligtmæssig vurdering	40
Tjenesteydere fra EU/EØS-lande	41
Revision af anerkendelsesdirektivet	42
Nordisk samarbejde	43
Konkurrencepakken	45

1. Resumé

>

Hos Styrelsen for Universiteter og Internationalisering kan borgere, virksomheder, institutioner, myndigheder m.fl. få **vurderinger** af udenlandske uddannelseskvalifikationer og andre former for information og rådgivning om international anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer.

Styrelsen foretog i 2012 omkring 5.000 vurderinger til brug i forskellige sammenhænge ud fra brugernes behov (7 procent flere end året før), herunder navnlig:

- > 1.698 almindelige vurderinger af udenlandske uddannelser (17 procent færre end året før)
- > 2.570 vurderinger til brug for Styrelsen for Fastholdelse og Rekrutterings afgørelser om opholdstilladelse til højt kvalificerede udlændinge efter greencardordningen (33 procent flere end året før)
- > 559 hotline-svar på uddannelsesinstitutioners henvendelser om konkrete udenlandske adgangsgivende eksaminer (3 procent flere end året før).

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var for almindelige vurderinger 34,9 dage, for greencard-relaterede vurderinger 16 dage og for hotline-svar 1,1 dage.

Virksomheder fik fra midten af 2012 mulighed for at få en såkaldt turbovurdering på højst 5 arbejdsdage, således at vurderingerne kan bruges ved udvælgelsen af ansøgere til jobsamtaler.

Kvalifikationsnævnet modtog i årets løb 27 klager over uddannelsesinstitutioners afgørelser om merit (mod 33 året før). Heraf vedrørte en tredjedel merit på baggrund af udenlandske uddannelseskvalifikationer og to tredjedele merit på baggrund af danske uddannelseskvalifikationer. 23 sager endte med en afgørelse, og i knap halvdelen af dem fik klageren helt eller delvist medhold.

Internationalt bekræftede ministrene for videregående uddannelse på deres konference i Bukarest i april 2012, at fair akademisk og professionel anerkendelse, herunder anerkendelse af ikke-formel og uformel læring, er et centralt anliggende for det Europæiske Område for Videregående Uddannelse. Danmark har deltaget aktivt i anerkendelsessamarbejdet i Bologna-processen og de internationale netværk på området.

De lovregulerede erhverv oplevede i 2012 en fortsat nedgang i antallet af autorisationssager vedrørende etablering på baggrund af udenlandske kvalifikationer. Der blev truffet 1.331 afgørelser, hvilket var 10 procent færre end året før, og nedgangen skete især på sundhedsområdet og undervisningsområdet. Der blev givet umiddelbar godkendelse i en forøget andel af afgørelserne (69 procent).

Sagsbehandlingstiden hos de kompetente myndigheder blev generelt kortere i 2012. Den var under tre måneder i ca. 91 procent af sagerne mod ca. 86 procent året før.

Der blev i 2012 indgivet 682 anmeldelser fra EU/EØS-tjenesteydere, som ønskede at levere tjenesteydelser midlertidigt og lejlighedsvist i Danmark efter reglerne i EU's anerkendelsesdirektiv. Det var en stigning på 214 anmeldelser, hvilket oversteg tilbagegangen i antallet af sager om etablering. Både for etablering og for tjeneste-

>

ydelser var der stigende tal for førere af gaffeltruck og andre erhverv på Arbejds-tilsynets område.

I januar 2012 – under det danske EU-formandskab – indledtes forhandlinger om et forslag til revideret direktiv om anerkendelse inden for de lovregulerede erhverv, og forhandlingerne fortsætter i 2013. Også på nordisk plan blev fjernelse af grænsehindringer sat på dagsordenen i 2012. Samtidig besluttede regeringen at iværksætte en gennemgang af de lovregulerede erhverv i Danmark med henblik på at fremme konkurrencen og reducere omfanget af administrative byrder.

Om beretningen

Efter lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. afgiver uddannelsesministeren årligt en beretning til Folketinget om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.¹

Beretningen behandler:

- > det generelle anerkendelsesområde, dvs. anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse, herunder Kvalifikationsnævnets behandling af klagesager vedrørende merit m.v. (kapitel 2)
- > det lovregulerede område, dvs. anerkendelse med henblik på adgang til at udøve erhverv, hvor der kræves autorisation og lignende, herunder samspillet mellem Styrelsen for Universiteter og Internationalisering og de kompetente myndigheder (kapitel 3).

I hvert kapitel gøres der dels statistisk rede for, hvilken brug der gøres af ordningen, dels beskrives den kvalitative udvikling med vægt på, hvordan myndighederne løbende arbejder på at forbedre adgangen til hurtig og fair anerkendelse.

Procenttal er rundet af til nærmeste hele tal.

¹ Jf. § 11 i lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007.

2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

>

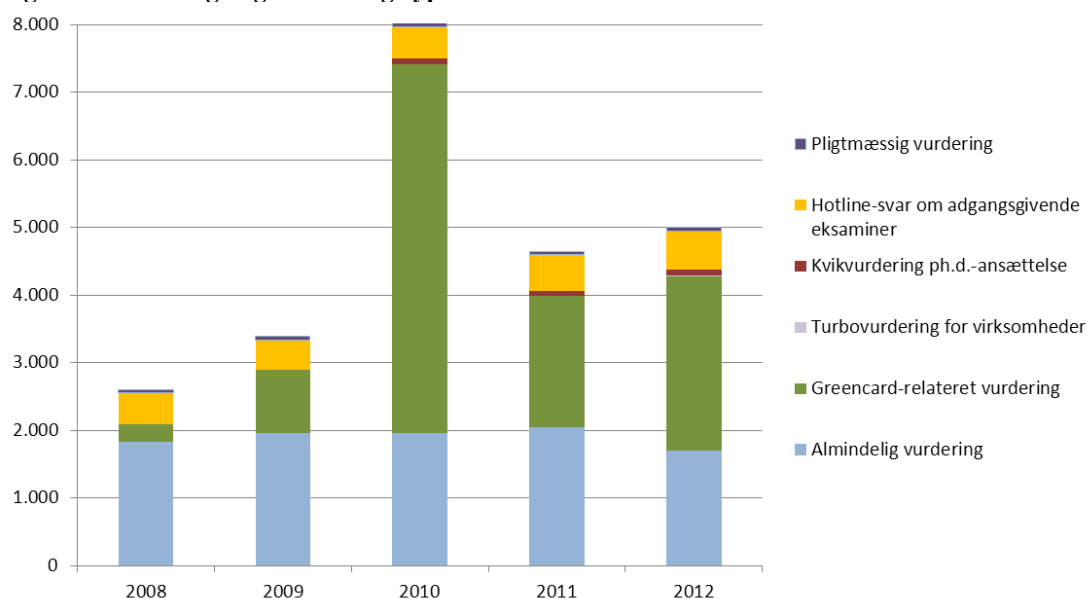
Styrelsen for Universiteter og Internationalisering er det centrale sted, hvor borgere, virksomheder, institutioner, myndigheder m.fl. kan få vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer samt andre former for information og rådgivning om international anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer. Opgaverne som vurderingsmyndighed og som videns- og informationscenter for vurdering og anerkendelse varetages på grundlag af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. og Lissabon-konventionen.²

Dette kapitel beskriver udviklinger vedrørende styrelsens vurderings- og rådgivningsvirksomhed, anerkendelsen af realkompetencer, redskaberne til transparens og sammenlignelighed, Kvalifikationsnævnets behandling af klager over meritafgørelser m.v. og det internationale samarbejde om anerkendelse.

Vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering leverer forskellige typer vurderinger og udtalelser om udenlandske uddannelseskvalifikationer tilpasset brugernes behov. Figur 1 og tabel 1 nedenfor viser udviklingen inden for de enkelte sagstyper, som beskrives nærmere i de følgende afsnit.³

Figur 1: Vurderingssager efter sagstype

Det samlede antal vurderinger m.v. steg i 2012 med 7 procent til 4.988, hovedsagelig på grund af et øget antal vurderinger i forbindelse med greencardordningen.

² Se lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007 og bekendtgørelse af konvention af 11. april 1997 om anerkendelse af kvalifikationer inden for de videregående uddannelser i Europaregionen (BKI nr. 28 af 2. oktober 2003).

³ Styrelsens vurderingstilbud er nærmere beskrevet på www.fivu.dk/anerkendelse.

Tabel 1: Afsluttede vurderinger og udtalelser efter sagstype

Sagstype	2008	2009	2010	2011	2012	Ændring seneste år	
Almindelig vurdering	1.822	1.964	1.953	2.051	1.698	-353	-17%
Greencard-relateret vurdering	269	928	5.458	1.932	2.570	638	33%
Turbovurdering for virksomheder	–	–	–	–	21	21	–
Kvikvurdering til ph.d.-ansættelse	–	–	91	74	86	12	16%
Hotline-svar om adgangsgivende eksaminer	471	435	461	541	559	31	6%
Pligtmæssig vurdering	31	62	57	43	54	11	26%
I alt	2.593	3.389	8.020	4.641	4.988	347	7%

Styrelsens almindelige vurderinger kan bruges på arbejdsmarkedet (med undtagelse af de lovregulerede erhverv, se kapitel 3), i uddannelsessystemet og generelt til afklaring og vejledning. I forhold til arbejdsmarkedet indgår styrelsens vurderinger blandt andet i afgørelser om opholdstilladelser til jobsøgning i Danmark efter greencardordningen (se side 14).

Desuden har styrelsen leveret:

- > Turbovurderinger til virksomheder i forbindelse med ansættelse (læs om denne nye ordning på side 16)
- > Vurderinger af ph.d.-ansørgeres udenlandske uddannelses kvalifikationer efter kvik-ph.d.-ordningen (se side 17)
- > Hotline-svar på uddannelsesinstitutioners henvendelser om konkrete udenlandske adgangsgivende eksaminer (se side 17)
- > Pligtmæssige vurderinger af autorisationsansørgeres uddannelses kvalifikationer (se side 40).

Styrelsen tilbyder på internettet en række selvbetjeningsredskaber, som gør det muligt for brugerne (borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og myndigheder) selv at finde vej til de ønskede oplysninger og dermed i en del tilfælde overflødig gøre en henvendelse om vurdering. Det drejer sig blandt andet om:

- > Landehåndbogen, som giver generelle vurderinger af alle typer uddannelser fra udvalgte lande og beskriver deres uddannelsessystemer (www.fivu.dk/lhb).
- > Vurderingsdatabasen, som viser mange af styrelsens konkrete vurderinger af udenlandske uddannelser (www.fivu.dk/vdb).
- > Eksamenshåndbogen, som oplyser, hvilke uddannelser fra de forskellige lande der er generelt adgangsgivende til videregående uddannelse i Danmark (www.fivu.dk/ehb).

Styrelsen vurderer i øvrigt udenlandske lærerkvalifikationer med henblik på adgang til at arbejde som lærer i folkeskolen eller gymnasieskolen. Disse afgørelser er behandlet i kapitel 3 om de lovregulerede erhverv.

Almindelige vurderinger

En almindelig vurdering er med få undtagelser en niveauvurdering: et dokument, som angiver, hvilket dansk uddannelsesniveau og så vidt muligt hvilket dansk uddannelsesområde den udenlandske uddannelseskvalifikation svarer til. Styrelsen udstedte 1.698 almindelige vurderinger i 2012, hvilket var 17 procent færre end i 2011. 1.499 personers uddannelseskvalifikationer blev vurderet i årets løb, hvilket var 16 procent færre end året før.⁴ Antallet af almindelige vurderinger ligger dog stadig væsentlig over niveauet før 2008. Tabel 2 nedenfor viser udviklingen i antallet af afsluttede sager fordelt på, hvordan sagerne blev behandlet.

Tabel 2: Afsluttede almindelige vurderingssager efter resultat af behandling⁵

Status for afsluttede sager	2008	2009	2010	2011	2012	Ændring seneste år	
Vurdering afsluttet	1.822	1.963	1.953	2.051	1.698	-353	-17%
Besvaret ved information/vejledning	86	80	75	63	59	-4	-6%
Behandling afvist	42	64	72	71	52	-19	-27%
Videresendt eller henvist	27	94	36	22	23	1	5%
Ansøgning trukket tilbage	13	19	14	11	7	-4	-36%
I alt	1.990	2.220	2.150	2.218	1.839	-379	-17%

Styrelsen måtte i 52 sager (knap 3 procent) afvise at foretage en vurdering af forskellige grunde, herunder f.eks. at dokumenternes ægthed ikke kunne verificeres, eller at der ikke var tale om en ordinær uddannelse.

Der blev i 2012 oprettet i alt 1.964 sager om almindelig vurdering, hvilket var 16 procent færre end året før. Sagerne vedrørte 1.753 personer.

Vurderingernes sigte

Ansøgerne angiver hovedsagelig beskæftigelsesrelaterede formål med at få en vurdering fra Styrelsen for Universiteter og Internationalisering. I 2012 gjaldt det dog en lidt mindre andel end de tre foregående år: 58 procent af sagerne, som det fremgår af tabel 3 nedenfor. Uddannelsesformål var de primære i 42 procent af sagerne.

Tabel 3: Almindelige vurderinger efter formål

Formål	2008	2009	2010	2011	2012
Beskæftigelsesrelaterede	78%	68%	64%	65%	58%
Uddannelsesrelaterede	22%	31%	36%	35%	42%
Andet	0%	1%	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%

⁴ Når en ansøger sender flere, ikke sammenhængende uddannelser til vurdering, vurderes hver enkelt uddannelse. I disse tilfælde registreres derfor flere vurderingssager for samme uddannelsesindehaver.

⁵ Tallene omfatter ikke sager, der er henlagt på grund af manglende dokumentation fra ansøgeren.

Ansøgere

I de fleste tilfælde er det uddannelsesindehaverne selv, der beder Styrelsen for Universiteter og Internationalisering om en vurdering, som de bl.a. kan bruge som bilag til en jobansøgning eller en ansøgning om optagelse på en uddannelse. Det var tilfældet for 88 procent af vurderingerne i 2012.

4 procent af de almindelige vurderinger i 2012 blev indhentet af offentlige arbejdsgivere, typisk i forbindelse med indplacering af nyansatte akademikere efter AC-overenskomsten (se også afsnittet om turbovurderinger, side 16). Resten af vurderingerne blev bestilt af a-kasser (2 pct.), uddannelsesinstitutioner (2 pct.), sprogcentre (2 pct.), jobcentre og kommuner. Uddannelsesinstitutioner, der ønsker hjælp til at vurdere en uddannelse, benytter dog oftest styrelsens hotline (se afsnittet om adgangsgivende eksaminer, side 17).

Køn

Af de almindelige vurderinger i 2012 vedrørte omkring to tredjedele fortsat kvinder: 68 procent (65 procent i 2011). Dog var kønsfordelingen næsten lige, når vurderingen var til brug for overenskomstmæssig indplacering (54 pct. kvinder). Overvægten af kvindelige uddannelsesindehavere var særlig stor, når det gjaldt statsborgere fra lande i Europa uden for EU/EØS (84 pct.) og Syd- og Mellemamerika (79 pct.).

Alder

81 procent af de personer, hvis uddannelser blev vurderet i 2012, var under 40 år, og 38 procent var under 30 år. Fordelingen var stort set uændret i forhold til tidligere år.

Nationalitet

Knap halvdelen af uddannelsesindehaverne i de almindelige vurderinger, styrelsen foretog i 2012, var statsborgere i tredjelande (48 pct.), herunder især lande i Asien og Østeuropa. Danske statsborgere udgjorde 12 procent, mens 39 procent var fra andre EU/EØS-lande. Udviklingen i de sidste fem år fremgår af tabel 4 nedenfor.

Tabel 4: Almindelige vurderinger efter uddannelsesindehavernes statsborgerskab

Region	2008 Pct.	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2012 Antal
Danmark, Færøerne og Grønland	13%	12%	12%	11%	12%	204
EU/EØS	40%	30%	34%	36%	39%	668
Tredjelande	44%	56%	52%	51%	48%	812
<i>Europa i øvrigt</i>	<i>15%</i>	<i>17%</i>	<i>17%</i>	<i>16%</i>	<i>15%</i>	<i>254</i>
<i>Asien</i>	<i>17%</i>	<i>24%</i>	<i>21%</i>	<i>22%</i>	<i>20%</i>	<i>339</i>
<i>Afrika</i>	<i>5%</i>	<i>6%</i>	<i>6%</i>	<i>5%</i>	<i>6%</i>	<i>102</i>
<i>Nordamerika</i>	<i>3%</i>	<i>3%</i>	<i>4%</i>	<i>2%</i>	<i>1%</i>	<i>24</i>
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	<i>3%</i>	<i>4%</i>	<i>4%</i>	<i>4%</i>	<i>4%</i>	<i>71</i>
<i>Oceanien</i>	<i>0%</i>	<i>1%</i>	<i>1%</i>	<i>1%</i>	<i>1%</i>	<i>22</i>
Ikke oplyst	3%	2%	2%	3%	1%	14
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.698

Uddannelsernes oprindelse

Samlet set vedrørte lidt over halvdelen (54 pct.) af vurderingerne i 2012 uddannelser fra tredjelande, især Asien og Østeuropa, og fordelingen var dermed næsten uændret i forhold til året før. Andelen af uddannelser fra EU/EØS er dog steget de sidste tre år, så fordelingen ligner den i 2008, som det fremgår af tabel 5 nedenfor.

De hyppigst forekommende uddannelseslande var i 2012 ligesom året før Polen, Ukraine, Storbritannien og Tyskland. Der kom færre uddannelser til vurdering fra især Sverige, Rusland, Pakistan, Tyskland og Ukraine. Se ”Top 20” i tabel 6 nedenfor.

Tabel 5: Almindelige vurderinger efter uddannelsernes geografiske oprindelse

Region	2008 Pct.	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2012 Antal
Færøerne og Grønland	0%	0%	0%	0%	0%	1
EU/EØS	48%	40%	42%	44%	46%	782
Tredjelande	52%	61%	58%	55%	54%	915
<i>Europa i øvrigt</i>	18%	19%	19%	18%	17%	288
<i>Asien</i>	19%	24%	21%	22%	20%	345
<i>Afrika</i>	5%	6%	6%	5%	6%	109
<i>Nordamerika</i>	5%	5%	5%	4%	4%	60
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	4%	4%	4%	5%	5%	82
<i>Oceanien</i>	1%	2%	2%	2%	2%	31
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.698

Tabel 6: Almindelige vurderinger i 2012 efter uddannelsesland (top 20)

Nr.	Uddannelsesland	Antal	Pct.	Ændring seneste år	
1	Polen	140	8%	-12	-8%
2	Ukraine	119	7%	-32	-21%
3	Storbritannien	111	7%	-8	-7%
4	Tyskland	95	6%	-33	-26%
5	Rumænien	76	4%	-8	-10%
6	Litauen	70	4%	21	43%
7	Rusland	53	3%	-38	-42%
8	Filippinerne	52	3%	-28	-35%
9	USA	52	3%	-16	-24%
10	Iran	47	3%	3	7%
11	Sverige	45	3%	-53	-54%
12	Indien	40	2%	-22	-35%
13	Pakistan	38	2%	-36	-49%
14	Bulgarien	35	2%	-1	-3%
15	Frankrig	28	2%	-5	-15%
16	Spanien	25	1%	2	9%
17	Holland	25	1%	6	32%
18	Italien	24	1%	2	9%
19	Syrien	22	1%	3	16%
20	Thailand	22	1%	-15	-41%
	<i>Andre</i>	579	34%	-83	-13%
	Alle lande	1.698	100%	-353	-17%

Uddannelsernes faglige retning

Tabel 7 nedenfor viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig efter uddannelsernes faglige hovedområder. Den faglige fordeling af de vurderede uddannelser var i 2012

omtrent som året før. Den største faglige hovedgruppe var fortsat samfunds-, kontor- og handelsuddannelser (herunder erhvervsøkonomi) med 31 procent af vurderingerne.

Tabel 7: Almindelige vurderinger efter faglig hovedgruppe

Fagligt område	2008 Pct.	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2012 Antal
Ikke erhvervsrettede uddannelser	9%	13%	14%	17%	16%	272
Pædagogiske uddannelser	6%	6%	6%	6%	5%	87
Humanistiske og kunstneriske uddannelser m.v.	14%	17%	18%	14%	15%	263
Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser	26%	33%	30%	30%	31%	518
Naturvidenskabelige uddannelser	8%	11%	9%	9%	8%	137
Industri- og håndværkstekniske uddannelser	11%	10%	13%	15%	14%	245
Jordbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddeluddannelser	4%	5%	4%	5%	3%	58
Transporttekniske uddannelser	0%	0%	0%	0%	0%	3
Sundhedsuddannelser	23%	4%	6%	5%	7%	114
Udd. vedr. offentlig sikkerhed m.v.	0%	0%	0%	0%	0%	1
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.698

Uddannelsernes niveau

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering vurderer udenlandske uddannelses-kvalifikationer i forhold til niveauer i den danske uddannelsesstruktur. Tabel 8 nedenfor viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig på tilnærmede generelle niveauer.⁶

Tabel 8: Almindelige vurderinger efter nærmeste generelle uddannelsesniveau

Niveaubetegnelse	2008 Pct.	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2012 Antal
Grundskoleniveau – 7.-10. klasse/årgang	0%	0%	1%	0%	0%	5
10. uddannelsesår	1%	2%	2%	2%	2%	29
Ungdomsuddannelsesniveau – 11.-12. uddannelsesår	37%	24%	25%	26%	26%	447
Korte videregående uddannelser – 13.-14. uddannelsesår	8%	11%	9%	9%	9%	148
Mellemlange videregående udd. /bachelor – 15.-16. uddannelsesår	26%	29%	28%	25%	27%	456
Lange videregående uddannelser – 17.-18. uddannelsesår	25%	32%	33%	34%	34%	571
Forskerniveau – 19.- uddannelsesår	3%	3%	3%	3%	2%	42
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.698

⁶ På grund af uddannelsessystemernes forskellighed er det i nogle tilfælde nødvendigt at placere den udenlandske uddannelseskvalifikation mellem to danske niveauer eller som svarende til en del af en dansk uddannelse.

Fordelingen på generelle uddannelsesniveauer i 2012 var næsten uændret i forhold til året før. Andelen af vurderinger, der angav et helt eller delvist niveau inden for videregående uddannelse, var på 72 procent. Mere specifikt pegede 18 procent af vurderingerne på et fuldt kandidatniveau, 15 procent på et niveau svarende til bachelorgraden plus et års kandidatstudier, 21 procent på et bachelorniveau, og 6 procent på et professionsbachelorniveau.

Hvad angår vurderinger inden for ungdomsuddannelserne, pegede 11 procent på et niveau svarende til en erhvervsuddannelse, og 7 procent på et afsluttet gymnasialt niveau.

Uddannelsernes alder

64 procent af vurderingerne i 2012 blev foretaget mindre end 10 år efter uddannelsens afslutning, hvilket var den samme andel som i 2011. 35 procent af vurderingerne blev foretaget mindre end 5 år efter uddannelsens afslutning (mod 38 pct. året før).

Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for almindelige vurderinger steg i 2012 til 34,9 dage (fra 33,4 dage i 2011).⁷ Omkring 90 procent af vurderingerne blev dog fortsat gennemført på mindre end to måneder. Kun 25 vurderinger tog over 3 måneder (24 i 2011), hvilket i de fleste tilfælde skyldtes, at Styrelsen for Universiteter og Internationalisering måtte vente på verifikation af uddannelsesdokumenter fra den udstedende institution i oprindelseslandet.

Tabel 9 nedenfor viser, hvordan vurderingerne samlet har fordelt sig efter sagsbehandlingstiden i antal måneder.

Tabel 9: Almindelige vurderinger efter sagsbehandlingstid i måneder

Sagsbehandlingstid	2008 Pct.	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2012 Antal
Mindre end 1 måned	60%	49%	50%	46%	45%	769
Mellem 1 og 2 mdr.	29%	41%	38%	45%	45%	761
Mellem 2 og 3 mdr.	10%	9%	10%	8%	8%	143
Mellem 3 og 4 mdr.	1%	0%	1%	0%	1%	10
Mellem 4 og 5 mdr.	0%	0%	0%	0%	0%	6
Mellem 5 og 6 mdr.	0%	0%	0%	0%	0%	1
Over 6 mdr.	0%	0%	0%	0%	0%	8
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.698

⁷ Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra ansøgeren til afgivelsen af en vurdering.

Vurderinger til brug for greencardafgørelser

Højt kvalificerede udlændinge fra lande uden for EU/EØS har mulighed for at ansøge om tre års opholdstilladelse til at søge arbejde i Danmark efter greencardordningen, som administreres af Styrelsen for Fastholdelse og Rekruttering (SFR, tidligere Udlændingesservice). Afgørelserne om opholdstilladelse træffes ud fra et pointsystem, hvor uddannelse er et af de vigtigste kriterier. For at optjene point på uddannelseskriteriet skal ansøgeren have gennemført en uddannelse, der niveaumæssigt mindst svarer til en dansk bacheloruddannelse.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering vurderer greencardansøgere udenlandske uddannelseskvalifikationer efter anmodning fra SFR. Som det fremgår af tabel 1 på side 8, har antallet af vurderingssager til brug for greencardafgørelser svinget meget. Det store antal sager, som Styrelsen for Universiteter og Internationalisering modtog i 2010, vedrørte hovedsagelig greencardansøgninger fra 2009.

I 2012 gennemførte styrelsen 2.570 vurderinger til brug for greencardsager, hvilket var 33 procent flere end i 2011. Vurderingerne i 2012 vedrørte 2.302 greencardansøgere.⁸ Styrelsen modtog i årets løb 2.738 vurderingssager (45 pct. flere end i 2011) omfattende 2.376 greencardansøgere.

En lille del af vurderingerne (25 eller 1 procent i 2012) blev foretaget for Udlændingenævnet (tidligere for Beskæftigelsesministeriet) til brug for behandlingen af klager over greencardafgørelser.

I det følgende beskrives de vurderede uddannelser og deres indehavere. Det skal understreges, at det billede, der tegner sig ud fra vurderingssagerne, ikke kan tages som dækkende for alle greencardansøgere, idet SFR i en del tilfælde ikke har behov for at indhente en vurdering hos Styrelsen for Universiteter og Internationalisering.⁹

Uddannelsesindehavernes nationalitet

Indehaverne af de uddannelseskvalifikationer, der vurderes til brug for greencardafgørelser, er langt overvejende statsborgere i asiatiske lande: 92 procent af vurderingerne i 2012 (88 pct. i 2011). Det drejer sig først og fremmest om Pakistan (605 vurderinger), Bangladesh (593) og Indien (584). Der kan noteres markante stigninger i antallet af personer fra Bangladesh (fra 244 til 593) og Iran (fra 86 til 265). I 5 procent af vurderingerne var uddannelsesindehaverne fra afrikanske lande.

Uddannelsernes oprindelse

Når man ser på, hvor de vurderede uddannelser kom fra, tegnede Asien sig for 62 procent af vurderingerne i 2012, mens 32 procent af vurderingerne vedrørte uddannelser fra EU/EØS-lande. Det skyldes, at en del af greencardansøgerne havde taget deres

⁸ I en del tilfælde har greencardansøgeren flere uddannelser, som ønskes vurderet separat.

⁹ Greencardordningen er beskrevet på www.nyidanmark.dk/greencard, og statistik vedrørende ordningen findes på www.nyidanmark.dk/da-dk/Statistik/.

seneste uddannelse i et europæisk land, heriblandt Storbritannien i 531 af vurderingerne (en kraftig stigning fra 155 i 2011) og Sverige i 156 (mod 170 i 2011).

Uddannelsernes niveau

Næsten 100 procent af vurderingerne i de greencard-relaterede sager angav i 2012 ligesom året før et helt eller delvist niveau inden for videregående uddannelse, heraf de 25 procent nærmest på niveau med en mellemlang videregående uddannelse/bacheloruddannelse (svarende til 15. eller 16. uddannelsesår), og de 62 procent nærmest på niveau med en lang videregående uddannelse (svarende til 17. eller 18. uddannelsesår), heraf de 39 procent svarende til en bachelorgrad plus et år af en kandidatuddannelse og 23 procent til en kandidatgrad. Fordelingen på uddannelsesniveauer var omtrent den samme som i 2011.

Uddannelsernes faglige retning

Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser (herunder erhvervsøkonomi) tegnede sig i 2012 for 41 procent af vurderingerne med henblik på greencardafgørelser, mens de tekniske og naturvidenskabelige hovedgrupper hver optrådte med 21 procent af vurderingerne. Fordelingen på faglige hovedgrupper fremgår af tabel 10 nedenfor.

Tabel 10: Vurderinger til brug for greencardsager efter faglig hovedgruppe

Fagligt område	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2012 Antal
Ikke erhvervsrettede uddannelser	2%	3%	3%	77
Pædagogiske uddannelser	3%	3%	1%	22
Humanistiske og kunstneriske uddannelser m.v.	8%	10%	7%	177
Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser	42%	34%	41%	1.056
Naturvidenskabelige uddannelser	26%	23%	21%	527
Industri- og håndværkstekniske uddannelser	11%	17%	21%	536
Jordbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddeluddannelser	2%	2%	1%	23
Transporttekniske uddannelser	0%	0%	0%	0
Sundhedsuddannelser	6%	7%	6%	151
Uddannelser vedr. offentlig sikkerhed m.v.	0%	0%	0%	1
I alt	100%	100%	100%	2.570

Uddannelsernes alder

54 procent af de greencard-relaterede vurderinger i 2012 blev udstedt mindre end 5 år efter uddannelsens afslutning. 88 procent af vurderingerne blev udstedt mindre end 10 år efter uddannelsens afslutning.

Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for vurderinger til brug for greencardafgørelser blev i 2012 nedbragt til 16 dage fra 20,6 dage året før. 67 procent af vurderingerne blev gennemført på mindre end tre uger (mod 63 pct. året før). Tabel 11 nedenfor

viser, hvordan vurderingerne samlet har fordelt sig efter sagsbehandlingstiden i antal måneder.¹⁰

Sagsbehandlingstiden holdes generelt væsentlig kortere i sager til brug for greencard-afgørelser end i andre vurderingssager. Det muliggøres blandt andet af, at det som udgangspunkt er Styrelsen for Fastholdelse og Rekruttering, der har ansvaret for at efterprøve ægtheden af de forelagte dokumenter.

Tabel 11: Vurderinger til brug for greencardsager efter sagsbehandlingstid i måneder

Sagsbehandlingstid	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2012 Antal
Mindre end 1 måned	92%	80%	78%	97%	2.498
Mellem 1 og 2 mdr.	8%	20%	19%	3%	67
Mellem 2 og 3 mdr.	0%	0%	2%	0%	1
Mellem 3 og 4 mdr.	0%	0%	0%	0%	2
4 mdr. eller derover	0%	0%	0%	0%	2
I alt	100%	100%	100%	100%	2.570

Turbovurderinger for virksomheder

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering lancerede i midten af 2012 et tilbud til virksomheder om ekstra hurtig vurdering af udenlandske uddannelser. Denne såkaldte turbovurdering tager normalt højst fem arbejdsdage, det vil sige så kort tid, at vurderingerne kan bruges ved udvælgelsen af ansøgere til jobsamtaler.

Turbovurderingen har til formål at gøre det enklere og hurtigere for virksomheder at finde ud af, om en ansøger matcher virksomhedens behov, således at manglende kendskab til andre landes uddannelsessystemer ikke udgør en barriere for at få gavn af udenlandske kvalifikationer. Ordningen er udviklet i dialog med blandt andre DI og Copenhagen Capacity.

En turbovurdering er en kort udtalelse, som fortæller, om uddannelsen er offentligt anerkendt i uddannelseslandet, hvilket niveau uddannelsen svarer til i det danske uddannelsessystem, og så vidt muligt hvilket fagligt område uddannelsen svarer til i Danmark. Virksomheder har også mulighed for at få svar på andre spørgsmål om uddannelsen og uddannelsesinstitutionen, f.eks. om karakterskalaer.

Fra midten af 2012 til udgangen af året benyttede i alt 20 virksomheder, heraf 13 private, sig af denne mulighed for at få en vurdering. Blandt de private blev tilbuddet primært brugt af servicevirksomheder og virksomheder, som skulle ansætte videnspiloter. Virksomhederne fik 90 procent af vurderingerne inden for 5 arbejdsdage, heraf de 43 procent samme dag som henvendelsen og 33 procent dagen efter.¹¹

¹⁰ Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra ansøger til afgivelsen af en vurdering.

¹¹ Læs mere om turbovurderinger på fivu.dk/anerkendelse/turbo.

Ph.d.-ansættelser

Når det gælder optagelse og ansættelse af ph.d.-studerende, tilbyder Styrelsen for Universiteter og Internationalisering såkaldte kvikvurderinger til brug for universiteternes afgørelser. Universiteterne får dermed nemt og hurtigt vurderet uddannelsesniveauet hos de udvalgte ansøgere, som universitetet ønsker at ansætte. Det kræver kun en e-mail til styrelsen, og svaret kommer ofte i løbet af et par dage.

Styrelsen leverede i 2012 i alt 86 af disse vurderinger (mod 74 i 2011). 53 procent af kvikvurderingerne var bestilt af Københavns Universitet, og 33 procent af Aarhus Universitet.

Adgangsgivende eksaminer

Danske uddannelsesinstitutioner kan få råd og retningslinjer fra Styrelsen for Universiteter og Internationalisering ved behandlingen af udenlandske eksamensdokumenter i sager om optagelse på videregående uddannelser. Det sker gennem information på internettet, besvarelse af henvendelser og afholdelse af arrangementer.

Eksamenshåndbog

Eksamenshåndbogen på Uddannelsesministeriets netsted beskriver adgangsgivende eksaminer fra 128 lande samt 18 regioner/provinser og 5 internationale studenterekksaminer. For hvert land kan man finde en oversigt over de eksaminer, der er adgangsgivende i Danmark, oplysninger til brug for fagniveauvurderinger og karakteromregning foruden en beskrivelse af uddannelsessystemet og en liste over vigtige ord.¹²

Henvendelser

Uddannelsesinstitutionerne kan maile, skrive eller ringe til Styrelsen for Universiteter og Internationaliserings "hotline" for at få hjælp til at vurdere, om et eksamensbevis er adgangsgivende til videregående uddannelse i Danmark, og til at tage stilling til behovet for ægthedskontrol.

I 2012 besvarede styrelsen 559 henvendelser, hvor uddannelsesinstitutioner ønskede vurdering af et bestemt uddannelsesbevis. Antallet af henvendelser var 3 procent højere end i 2011, hvor styrelsen besvarede 541 henvendelser.

Henvendelserne blev behandlet på gennemsnitligt 1,1 dage. 87 procent af henvendelserne blev besvaret på mindre end tre dage, heraf de 72 procent samme dag (mod 84 pct. i 2011), og 11 procent efter en dag (6 pct. i 2011). Når det i nogle tilfælde tager mere end et par dage, skyldes det, at det er nødvendigt at indhente flere oplysninger om en eksamen.

59 procent af forespørgslerne i 2012 drejede sig om uddannelsesdokumenter fra EU/EØS-lande, 15 procent lande i Asien. Der blev besvaret flest henvendelser om adgangsgivende eksaminer fra Norge (71 henvendelser), Island (42), Sverige (35), Storbritannien (30) og USA (29).

¹² I februar 2013 blev netstedet for Styrelsen for Universiteter og Internationalisering afløst af et nyt, fælles netsted for Uddannelsesministeriet. Eksamenshåndbogen findes på www.fivu.dk/ehb.

Arrangementer

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering afholdt i marts 2012 det årlige seminar for studieadministrativt personale, der arbejder med optagelse af ansøgere med udenlandske gymnasiale eksaminer på de videregående uddannelser. Seminaret fandt sted på Aarhus Universitet, Institut for Uddannelse og Pædagogik og samlede 102 deltagere. Seminaret handlede om studieopholdstilladelser, uddannelsesagenter, adgangsbekendtgørelser, realkompetenceafklaring på VUC, vurdering af fagniveauer, ægthedsvurdering af uddannelsesdokumenter m.m.

En kursusdag afholdt af styrelsen i maj 2012 gav nye studieadministrative medarbejdere en grundig introduktion til vurdering af gymnasieuddannelser fra Norden og andre nøglelande. De studieadministrative medarbejdere havde samtidig mulighed for at medbringe konkrete uddannelseskvalifikationer. Dermed har uddannelsesdagen – sammen med styrelsens hotlinetjeneste for uddannelsesinstitutioner – erstattet den workshop, som tidligere blev afholdt årligt for studieadministrative medarbejdere.

Realkompetencer

Personer med udenlandsk uddannelses- og erhvervsbaggrund kan have et særligt behov for at få vurderet og anerkendt ikke alene deres formelle kvalifikationer, men også deres realkompetencer, det vil sige deres viden, færdigheder og kompetencer, uanset hvor og hvordan de er erhvervet. Det gælder naturligvis i særlig grad de flygtninge og andre personer, der ikke kan fremskaffe dokumentation for deres kvalifikationer fra hjemlandet.¹³

I 2007-08 fik alle borgere en lovfæstet adgang til at få realkompetence vurderet og anerkendt i forbindelse med de fleste uddannelser på voksen- og efteruddannelsesområdet: forberedende voksenuddannelse, fag i almen voksenuddannelse, almengymnasiale fag, erhvervsuddannelser, grunduddannelse for voksne, arbejdsmarkedsuddannelser samt akademiuddannelser (videregående voksenuddannelse) og diplomuddannelser.

En realkompetencevurdering (RKV) foretages af et uddannelsessted i forhold til en konkret uddannelse og/eller jobfunktion, og en persons realkompetencer bliver vurderet i forhold til de standarder, adgangskrav eller kompetencemål, der findes på den pågældende uddannelse. RKV-ordningerne giver, afhængig af det enkelte uddannelsesområde, voksne adgang til uddannelse, individuel tilrettelæggelse og afkorting af en uddannelse, samt udstedelse af et kompetencebevis, hvis dele af en given uddannelse eller et uddannelsesmål vurderes som opfyldt, eller udstedelse af et uddannelsesbevis, hvis hele uddannelsesmålet i en uddannelse vurderes som opfyldt. Beviserne kan bruges i forbindelse med uddannelse såvel som jobsøgning og beskæftigelse.¹⁴

¹³ Jf. Lissabon-konventionens artikel 7 og Henstilling om procedurer og kriterier for vurdering af udenlandske kvalifikationer og studieperioder, afsnit 28 – se fivu.dk/anerkendelse/lk.

¹⁴ Læs mere om realkompetencer hos Nationalt Videncenter for Realkompetencevurderinger: www.nvr.nu

Ministeriet for Børn og Undervisning offentliggjorde i januar 2012 en rapport fra RKV-arbejdsgruppen om anerkendelse af realkompetencer.¹⁵ Rapporten påviste, at der er en række barrierer for, at realkompetencevurderinger generelt kan få den tilsigtede virkning og kvalitet. Som opfølgning på RKV-arbejdsgruppens rapport besluttede børne- og undervisningsministeren, at der i 2012 skulle iværksættes en række initiativer, herunder at intensivere vejledningsindsatsen over for institutionerne, at udarbejde en tematiseret best practice-eksempelsamling med gode historier fra praksis og at iværksætte en RKV-kampagne med fokus på at synliggøre vejledningmuligheder og aktører på området.¹⁶ Samtidig tog Uddannelsesministeriet initiativ til en ny vidensplatform, som skal bidrage til udvikling og styrkelse af arbejdet med RKV i akademi- og diplomuddannelserne.¹⁷

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering informerer, når det er relevant, sine ansøgere om mulighederne for vurdering og anerkendelse af realkompetencer, f.eks. når en ansøger har uafsluttede studier eller mange års erhvervserfaring. Omvendt kan styrelsens vurdering af formelle uddannelseskvalifikationer indgå som dokumentation ved forberedelsen af en realkompetencevurdering.

På videregående uddannelser i det ordinære uddannelsessystem samt masteruddannelser er der ikke fastsat lignende muligheder for anerkendelse af realkompetence. Den enkelte institution kan dog dispensere fra adgangskravene ud fra en individuel vurdering af ansøgerens kvalifikationer og evne til at gennemføre uddannelsen, og der er i enkelte tilfælde udformet tilbud om realkompetencevurdering i forhold til ordinære videregående uddannelser.

Også internationalt er der fokus på anerkendelse af realkompetencer. EU's ministerråd vedtog i december 2012 en henstilling om validering af ikke-formel og uformel læring. Ifølge henstillingen bør medlemsstaterne senest i 2018 sikre, at den enkelte borger kan få valideret viden, færdigheder og kompetencer, som han/hun har erhvervet sig uden for det formelle uddannelsessystem, og for at få en hel eller eventuelt delvis kvalifikation på grundlag af det validerede læringsudbytte.¹⁸

¹⁵ Rapporten og yderligere oplysninger findes hos Ministeriet for Børn og Undervisning: <http://www.uvm.dk/Aktuelt/~UVM-DK/Content/News/Udd/Voksne/2012/Jan/120126-Flere-voksnes-realkompetencer-skal-ankendes>.

¹⁶ Publikationen "Anerkendelse af realkompetencer – sådan gør vi" er udarbejdet af Nationalt Videncenter for Realkompetencevurderinger og kan hentes her: www.uvm.dk/Aktuelt/~UVM-DK/Content/News/Udd/Voksne/2012/Aug/120813-Ny-inspiration-til-arbejdet-med-ankendelse-af-realkompetencer.

¹⁷ Se platformen hos Nationalt Videncenter for Realkompetencevurderinger: www.viauc.dk/viden-om-realkompetence/Sider/viden-om-realkompetence.aspx.

¹⁸ Se henstillingen om validering af ikke-formel og uformel læring på Europa-Kommissionens hjemmeside: ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/informal_en.htm.

Den europæiske anerkendelseshåndbog, som skal bidrage til mere ensartet anerkendelsespraksis i tråd med Lissabon-konventionen, indeholder også anbefalinger om, hvordan anerkendelse af realkompetencer kan inddrages i forbindelse med optagelse og afkortning af uddannelsesforløb (læs mere om den europæiske håndbog for anerkendelse på side 26).

Transparens og sammenlignelighed

Anerkendelse af uddannelseskvalifikationer og kompetencer på tværs af grænserne søges fremmet ved at udvikle redskaber, som gør det lettere at dokumentere, forstå og sammenligne dem: nationale og europæiske kvalifikationsrammer, ECTS, Europass og ECVET. Kommunikatet fra uddannelsesministrenes møde i Bukarest i april 2012 understregede, at det er afgørende for alle disse redskabers succes, at man fokuserer på læringsudbyttet (se også afsnittet om Bologna-processen på side 26).

Kvalifikationsrammer

Uddannelserne i det danske formelle uddannelsessystem har siden 2010 været indplaceret i den Danske Kvalifikationsramme for Livslang Læring, og kvalifikationsrammen blev i 2011 koblet på EQF.

EQF står for European Qualifications Framework, altså den Europæiske Kvalifikationsramme. Det er en fælles europæisk referenceramme, som skal gøre det lettere at forstå, sammenligne og anerkende kvalifikationer på tværs af forskellige lande og systemer i Europa. Den gensidige anerkendelse skal bl.a. lettes ved, at man via en netportal kan sammenligne kvalifikationsniveauerne mellem landene. Processen med at knytte de nationale kvalifikationsrammer til EQF er dog endnu ikke afsluttet i alle landene.¹⁹

I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 23. april 2008 skulle alle nye kvalifikationsbeviser, diplomer og Europass-dokumenter senest i 2012 indeholde en klar henvisning via nationale kvalifikationssystemer til det relevante niveau i EQF.

Implementeringen og vedligeholdelsen af den Danske Kvalifikationsramme for Livslang Læring koordineres af et udvalg bestående af Ministeriet for Børn og Undervisning, Kulturministeriet og Uddannelsesministeriet. Koordinationsudvalget har i starten af 2013 iværksat en evaluering af implementeringen af den danske kvalifikationsramme samt en kortlægning af private uddannelser i Danmark med henblik på at vurdere, hvorvidt disse uddannelser kan indplaceres i kvalifikationsrammen.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering er det danske koordinationspunkt for EQF og informerer om sammenhængen mellem den danske kvalifikationsramme og EQF. Styrelsen deltager i denne sammenhæng i netværksmøder og konferencer med henblik på at udvikle og implementere kvalifikationsrammer i Europa og fremme en læringsudbytteorienteret tilgang i hele uddannelsessystemet. Styrelsen er desuden

¹⁹ Europa-Kommissionens EQF-portal findes på ec.europa.eu/eqf/.

med i et aktivt nordisk netværk om kvalifikationsrammer støttet af Nordisk Ministerråd.²⁰

ECTS – European Credit Transfer and Accumulation System

ECTS er et europæisk pointsystem til meritoverførsel inden for videregående uddannelser. ECTS danner grundlag for, at den studerende kan få godkendt kursus- og uddannelseselementer fra én institution til en anden, herunder også internationalt mellem de institutioner, der benytter systemet.

I Bukarest-kommunikeet fra april 2012 opfordrede ministrene uddannelsesinstitutionerne til at knytte studiepoint (study credits) til både læringsudbytte og studiebelastning, og til at inkludere opnåelsen af læringsudbytte i procedurerne for bedømmelse af de studerende.

På baggrund af kommunikeet blev der nedsat en ad hoc-arbejdsgruppe, som dels skal støtte uddannelsesinstitutionerne i dette arbejde, dels skal revidere ECTS-brugerguiden, så den fuldt ud tager hensyn til læringsudbytte og anerkendelse af realkompetence. Ad hoc-arbejdsgruppen ledes af Europa-Kommissionen og sorterer under den arbejdsgruppe vedrørende strukturelle reformer, som omtales på side 27.

ECVET – European Credit system for Vocational Education and Training

ECVET er et europæisk meritoverførselssystem inden for de erhvervsrettede uddannelser. ECVET sætter fokus på læringsudbyttet og har to formål: at fremme livslang læring og at øge mobiliteten mellem medlemslandene i Europa.

I Danmark bruges ECVET udelukkende i forbindelse med mobilitet på tværs af landegrænser, dels når vi sender elever ud, dels når vi modtager udenlandske elever inden for de erhvervsrettede uddannelser.

ECVET er stadig et nyt system, som er i færd med at blive implementeret både i Danmark og i Europa. Styrelsen for Universiteter og Internationalisering indgik i 2012 i samarbejde med Ministeriet for Børn og Undervisning kontrakt med Europa-Kommissionen om ECVET-eksperter. ECVET-eksperterne skal i samarbejde med styrelsen forestå formidlingsaktiviteter om den praktiske brug af ECVET.

I 2012 har dette arbejde konkret betydet deltagelse ved diverse netværksmøder og møder om uddannelsesprogrammerne Leonardo og Praktik i Udlandet for at få de brugere i tale, der arbejder med international mobilitet. Desuden har styrelsen stået for en hjemmeside og en folder til at støtte ECVET-eksperternes arbejde.

Ministeriet for Børn og Undervisning forbereder i samarbejde med styrelsen og ECVET-eksperterne en vejledning i den praktiske implementering af ECVET²¹.

²⁰ Læs mere om kvalifikationsrammerne på www.kvalifikationsrammen.dk.

²¹ Læs mere på www.fivu.dk/ecvet.

Europass og Europæisk Kvalifikationspas

Europass omfatter fem dokumenter, som udarbejdes efter fælles europæiske skabeloner og bruges til at dokumentere den enkeltes kvalifikationer og kompetencer:

- > Diploma Supplement, som er et tillæg til eksamensbeviserne for videregående uddannelse
- > Certificate Supplement, som er et tillæg til uddannelsesbeviser og svendebreve inden for erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedsuddannelse
- > Europass Mobilitetsbevis, som dokumenterer læringsophold i udlandet
- > Europass CV, der sammenfatter den enkeltes kompetencer
- > Europass Sprogpas, der beskriver sprogkundskaber.

Det danske Diploma Supplement indeholder ud over oplysninger om den enkelte uddannelseskvalifikation en standardbeskrivelse af det danske uddannelsessystem, hvori uddannelsesniveauerne er beskrevet i overensstemmelse med kvalifikationsrammerne.

Europa-Kommissionen lancerede i slutningen af 2012 et opdateret Europass CV og et Europæisk Kvalifikationspas. Kvalifikationspasset er en elektronisk mappe, der gør det muligt at samle eksempelvis uddannelsesbevis, Europass-dokumenter og andre dokumentationspapirer i ét dokument med en indholdsfortegnelse.

Det europæiske kvalifikationspas skal fremme mobiliteten ved at lette anerkendelsen af færdigheder på tværs af medlemslandene. Kvalifikationspasset giver et bedre overblik over en ansøgers kvalifikationer og kompetencer, hvilket skal gøre det lettere at søge job eller uddannelse i udlandet.

I 2013 lanceres endnu et nyt dokument, Europass Experience, der gør det muligt at dokumentere kompetencer og færdigheder opnået i uformelle læringsmiljøer, f.eks. gennem frivilligt arbejde eller fritidsaktiviteter.

Som nationalt Europass-center informerer og vejleder Styrelsen for Universiteter og Internationalisering om Europassredskaberne.²²

²² Læs mere på www.europass.dk.

Kvalifikationsnævnet

Kvalifikationsnævnet behandler klager over afgørelser truffet af danske uddannelsesinstitutioner i sager om merit og forhåndsmerit på baggrund af dansk og udenlandsk uddannelse samt klager over afgørelser om anerkendelse af realkompetence. Inden for universitetsuddannelserne kan der dog kun klages til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om merit på baggrund af udenlandsk uddannelse og ikke over afgørelser om forhåndsmerit, hvorimod afgørelser om merit på baggrund af dansk uddannelse og afgørelser om forhåndsmerit skal påklages til universiteternes meritankenævn.

Kvalifikationsnævnet tager udgangspunkt i Lissabon-konventionen, hvis bærende princip er, at en udenlandsk uddannelseskvalifikation eller studieperiode skal anerkendes, medmindre der kan påvises væsentlige forskelle i forhold til den tilsvarende kvalifikation eller studieperiode i værtslandet.

Kvalifikationsnævnet omfatter sagkyndige inden for alle de uddannelsesområder, som nævnet behandler klager inden for. I hver enkelt klagesag består nævnet af en formand og mindst to sagkyndige medlemmer, som således udvælges fra sag til sag.

Modtagne klagesager

Antallet af sager i 2012 har stort set holdt sig på niveau med sagstallet fra de foregående år, som det fremgår af tabel 12 nedenfor.

Tabel 12: Sager modtaget af Kvalifikationsnævnet efter år

År	2008	2009	2010	2011	2012
Modtagne sager	18	18	36	33	27

Klagesager behandlet i 2012

I tabel 13 nedenfor ses, hvad klagesagerne drejede sig om, hvor mange der endte med en egentlig afgørelse fra Kvalifikationsnævnet, og hvilke afgørelser der blev truffet.

Tabel 13: Sager behandlet af Kvalifikationsnævnet i 2012 efter type og udfald

Behandling	Merit på baggrund af udenlandsk uddannelse	Merit på baggrund af dansk uddannelse	Anerkendelse af realkompetence	I alt
Modtaget	9	18	0	27
Afvist, henlagt eller trukket tilbage	2	2	–	4
Afgørelse	7	16	–	23
<i>Imødekommet</i>	5	6	–	11
<i>Ikke imødekommet</i>	2	10	–	12

23 af de 27 klagesager blev i 2012 afsluttet med en afgørelse. Der er tale om en stigning i forhold til året før, hvor kun 18 ud af 33 sager endte med en afgørelse. Resten blev afvist af forskellige årsager eller trukket tilbage. Ud af de 23 sager, der i 2012 endte med en afgørelse, fik cirka halvdelen (11) helt eller delvist medhold, mens den anden halvdel (12) ikke blev imødekommet. De fleste (18) vedrørte merit på baggrund af dansk uddannelse, mens 9 var om merit på baggrund af udenlandsk uddannelse. 2 af de 9 sager omhandlede HD-uddannelsen, de øvrige 7 universitetsuddannelser.

Blandt klagerne over merit på baggrund af dansk uddannelse vedrørte 11 ud af de 18 HD- eller meritlærer-/læreruddannelsen. I de resterende sager drejede det sig om professionsbacheloruddannelser – eksempelvis uddannelserne til henholdsvis sygeplejerske, diplomingeniør og jordemoder.

Alle de indbragte sager vedrørte merit på baggrund af allerede gennemført uddannelse, og der har således i lighed med året før ikke været klager over afgørelser om forhånds-merit. Nævnet modtog i 2012 heller ingen sager om anerkendelse af realkompetence, og tidligere har nævnet kun modtaget i alt 11 klager over afgørelser om anerkendelse af realkompetence. Det afspejler formentlig, at der stadig gennemføres forholdsvis få realkompetencevurderinger på uddannelsesinstitutionerne.

Principielle overvejelser om merit

2012-sagerne gav i visse tilfælde anledning til principielle overvejelser om merit-overførsel.

Større skriftlige arbejder

Nogle sager har drejet sig om, hvorvidt det er muligt at blive fritaget for et afsluttende projekt/bacheloropgave på én uddannelse på baggrund af et større skriftligt arbejde (f.eks. et speciale) udarbejdet i forbindelse med en anden uddannelse.

Enkelte uddannelsesbekendtgørelser har bestemmelser, hvor det tydeligt fremgår, om det formelt set er muligt at blive fritaget for det afsluttende projekt på baggrund af tidligere kvalifikationer. Flere uddannelsesbekendtgørelser berører dog ikke emnet. Kvalifikationsnævnet har taget udgangspunkt i, at hvis muligheden ikke er afskåret retligt, så kan der ud fra en konkret vurdering godt gives fritagelse for et afsluttende projekt/opgave. Nævnet har således i enkelte tilfælde, som vedrørte HD-uddannelsen, vurderet, at kandidatafhandlingen fra en universitetsuddannelse opfyldte HD-afhandlingens mål om at kunne identificere, analysere, diskutere, argumentere samt perspektivere.

Praktikperioder og erhvervserfaring

Der har været eksempler på, at en ansøger har søgt om fritagelse for praktikperioder eller fag på baggrund af erhvervserfaring. Dette har især gjort sig gældende for læreruddannelsen. I enkelte tilfælde har uddannelsesinstitutionen i sin afgørelse anført, at man ikke kan opnå fritagelse for teoretiske fag på baggrund af praktisk erfaring. Rent formelt er der dog intet til hinder for, at erhvervserfaring kan lægges til grund for en afgørelse om fritagelse for teoretiske fag, hvis kvalifikationer er veldokumenterede, og det er også sket, at nævnet har givet medhold.

Udenlandske studiepoint (credits)

En enkelt sag i 2012 drejede sig om omregning af udenlandske (i dette tilfælde canadiske) studiepoint (credits) til ECTS-point. I 2010 var der også eksempler på denne type sager, hvor studerende ønskede flere ECTS-point overført, end en omregning umiddelbart berettigede dem til. Kvalifikationsnævnet har i de konkrete tilfælde fastholdt det danske universitets omregning.

Kvalifikationsnævnet anerkender, at det kan være mere arbejdskrævende at følge undervisning på et fremmedsprog og ved et udenlandsk universitet end at studere i sit eget land. Dette forhold kan imidlertid ikke i sig selv give anledning til at anfægte en fastlagt beregning af ECTS-belastningen. I yderste konsekvens kunne dette medføre,

at udenlandske studerende ved et dansk universitet skulle have flere ECTS-point end de danske studerende på samme kursus.

Niveauforskelle

Kvalifikationsnævnet har i 2012 ligesom enkelte gange tidligere understreget, at en henvisning til niveauforskelle mellem to uddannelser ikke alene kan anvendes som begrundelse for afslag på merit. En sådan henvisning kan derimod godt indgå som en del af de øvrige argumenter, men der vil altid skulle foretages en konkret vurdering. Det vil derfor i en afgørelse normalt være nødvendigt at henvise til de konkrete forskelle, der måtte være i indhold, niveau og pensum, og ikke blot henvise til den formelle niveauforskel. Pensum og indhold i to fag på forskelligt niveau kan i princippet godt have været det samme. En konkret vurdering vil derfor altid være nødvendig. Dette gælder især i de tilfælde, hvor der kan være tvivl om, hvilket niveau et fag rent formelt er på, eksempelvis et fag taget i udlandet.

Kvalifikationsnævnets synlighed

Kvalifikationsnævnets sekretariat offentliggør løbende oplysninger om alle modtagne sager i en database på sin hjemmeside. Databasen indeholder for hver sag information om indholdet af klagen, hvilken type uddannelse og institution klagen drejer sig om, om der er givet medhold eller ej, samt hvilke sagkyndige der har deltaget i behandlingen af sagen. Man finder desuden afgørelsen i dens helhed. Databasen indeholder ikke personlige oplysninger om de studerende, der har klaget. Formålet med at offentliggøre klagerne og nævnets afgørelser er at udbrede kendskabet til Kvalifikationsnævnet og dets praksis.²³

Kvalifikationsnævnet modtager stadig trods en række informationstiltag forholdsvis få klager, og sagerne ligger inden for et ret snævert udsnit af uddannelser set i forhold til nævnets meget brede kompetenceområde. Det kunne tyde på, at de fleste studerende er tilfredse med de afgørelser, der træffes. Antallet af klagesager til Kvalifikationsnævnet kan dog også være begrænset af, at ikke alle studerende er klar over, at de kan klage over en meritafgørelse.

Indtrykket af, at der mangler kendskab til Kvalifikationsnævnet, bestyrkes af den måde, hvorpå meritproblemer er blevet rejst i den offentlige debat i det forgangne år. Flere universitetsstuderende har således givet udtryk for ”at løbe panden mod en mur” og udtrykt frustrationer over, at de ikke har kunnet opnå den ønskede og forventede merit på baggrund af studier i udlandet, når de er vendt retur til Danmark. Der er på trods af den eksisterende klagemulighed i regi af Kvalifikationsnævnet blevet udtrykt ønske om muligheden for at kunne klage over en afgørelse om merit.

I 2010 rettede styrelsen henvendelse til en lang række studentermagasiner og -blade på uddannelsesinstitutioner for at få trykt artikler om nævnet for at øge kendskabet til klagemulighederne. Sekretariatet vil i det kommende år igen arbejde på at øge kendskabet til klagemulighederne inden for de forskellige typer af afgørelser om merit.

²³ Databasen og øvrige informationer om Kvalifikationsnævnet findes på www.fivu.dk/kn.

Internationalt samarbejde om anerkendelse

Danmark har et omfattende samarbejde med andre landes myndigheder og organisationer med henblik på at lette anerkendelsen af udenlandske uddannelseskvalifikationer i Danmark og anerkendelsen af danske uddannelseskvalifikationer i udlandet.

ENIC/NARIC-samarbejdet

Gennem ENIC- og NARIC-netværkene samarbejder de nationale kontorer tæt om anerkendelse af videregående uddannelseskvalifikationer. ENIC er Europarådets og UNESCO's anerkendelsesnetværk, mens NARIC hører under Europa-Kommissionen. Styrelsen for Universiteter og Internationalisering er det danske ENIC/NARIC-kontor, og samarbejdet i netværkene har direkte betydning for styrelsens vurderinger. Kontorerne udveksler på daglig basis informationer om uddannelsessystemer og eksamensbeviser fra hele verden.

Styrelsen har gennem flere år været repræsenteret i ENIC-netværkets bestyrelse som næstformand og senest som formand. I sin egenskab af formand for ENIC-netværket har en medarbejder fra styrelsen blandt andet holdt oplæg på en fælles konference for anerkendelseskontorer og Erasmus Mundus-netværket om ENIC/NARIC-netværkenes funktioner og roller samt været med til at organisere og lede den årlige ENIC/NARIC-konference for alle 52 medlemslande.

Bologna-processen

Ministrene for videregående uddannelse i 47 lande mødtes i Bukarest den 26.-27. april 2012 og vedtog et kommuniké, som gør status og angiver prioriteringerne for det fortsatte samarbejde. Bukarest-kommunikéet bekræftede, at fair akademisk og professionel anerkendelse, herunder anerkendelse af ikke-formel og uformel læring, er et centralt anliggende for det Europæiske Område for Videregående Uddannelse (EHEA). Ministrene var derfor "besluttet på at fjerne de resterende hindringer for effektiv og korrekt anerkendelse og villige til at arbejde sammen i retning af automatisk anerkendelse af sammenlignelige akademiske grader, på basis af redskaberne i Bologna-rammen, som et langsigtet mål for EHEA".

Ministrene forpligtede sig til at gennemgå deres nationale lovgivning for at sikre, at den er i overensstemmelse med Lissabon-konventionen, og de hilste European Area of Recognition-håndbogen velkommen (se næste afsnit om denne). Desuden opfordrede ministrene de videregående uddannelsesinstitutioner og kvalitetssikringsorganer til at vurdere institutionernes anerkendelsesprocedurer som led i den interne og eksterne kvalitetssikring.

Europæisk håndbog for anerkendelse

I starten af 2012 blev en fælles europæisk håndbog publiceret på internettet som et redskab til at fremme god praksis i vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Håndbogen er et resultat af projektet European Area of Recognition, som gennemføres af anerkendelseskontorer i otte EU-lande, heriblandt Danmark med Styrelsen for Universiteter og Internationalisering.²⁴

²⁴ Håndbogen kan hentes på EAR-projektets hjemmeside: www.eurorecognition.eu/manual.

Projektet, som foregår i NARIC-regi med støtte fra Europa-Kommissionen, skal fremme høje standarder i anerkendelsesarbejdet og forventes derved at bidrage til, at uddannelsessøgende og arbejdstagere kan bruge deres kvalifikationer på tværs af grænserne. Anerkendelseshåndbogen viser, hvordan man i praksis efterlever principperne i Lissabon-konventionen, som er den internationale aftale om fair anerkendelse i Europa og en række lande uden for Europa.²⁵

Håndbogen blev præsenteret og drøftet på Bologna-ministermødet i Bukarest i april 2012. I Bukarest-kommunikeet anbefaler ministrene, at håndbogen benyttes som et sæt retningslinjer for anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer og som et kompendium over god praksis.

I projektets anden fase, som blev indledt i 2012, udvikles nu en særlig udgave af håndbogen, som er rettet mod uddannelsesinstitutionernes arbejde med optagelse af studerende med udenlandske kvalifikationer og meritvurdering af studieperioder i udlandet. Styrelsen for Universiteter og Internationalisering forventer, at projektet kan bidrage til yderligere at styrke og kvalificere samarbejdet med institutionerne om optag af udenlandske studerende.

Opfølgning på Bukarest-kommunikeet

Efter ministermødet i april 2012 er der nedsat forskellige arbejdsgrupper for at gennemføre Bukarest-kommunikeets anbefalinger. Som nævnt tilsluttede ministermødet sig en vision om automatisk anerkendelse af sammenlignelige videregående uddannelseskvalifikationer. I forlængelse heraf skal repræsentanter for ti såkaldte ”stifinderlande” i perioden 2012-2014 undersøge muligheden for en lettere og mindre bureaukratisk gensidig anerkendelse af landenes uddannelsesgrader.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering deltager i arbejdsgruppen, som ser på såvel anerkendelsesprincipper og -metoder som på muligheden for bedre at udnytte transparensredskaber såsom kvalifikationsrammer, databaser, Diploma Supplement m.v. Tanken er, at gruppens resultater skal tjene til inspiration og mulig udbredelse til de øvrige lande i Bologna-samarbejdet.

Styrelsen er desuden med i en arbejdsgruppe om strukturelle reformer i regi af Bologna-samarbejdet. Arbejdsgruppen skal ved udgangen af 2014 levere konkrete forslag til implementeringen af Bukarest-kommunikeets anbefalinger vedrørende anerkendelse, kvalitetssikring, kvalifikationsrammer og transparensredskaber, således at et bedre samspil mellem disse redskaber kan fremme mobiliteten og lette anerkendelsen.²⁶

Anerkendelse af fællesgrader

I 2012 fortsatte et europæisk projekt med henblik på at lette akkreditering og anerkendelse af fællesgrader: ”Joint programmes: Quality Assurance and Recognition of

²⁵ Læs om Lissabon-konventionen på www.fivu.dk/anerkendelse/lk.

²⁶ Læs mere om Bologna-processen på www.bologna.dk.

degrees awarded” (JOQAR). I 2012 søgte projektet at udvikle principper for anerkendelse af fællesgrader samt retningslinjer for indholdet af fælles eksamensbeviser og Diploma Supplement. Projektet, der kører frem til november 2013, ledes af European Consortium for Accreditation (ECA). Styrelsen for Universiteter og Internationalisering deltager i den del af projektet, som omhandler anerkendelse af fællesgrader.

Nordisk samarbejde

Der har siden 2003 været et nordisk netværk for anerkendelse af videregående uddannelser, NORRIC-netværket, som samler de nordiske ENIC/NARIC-kontorer. Gennem et forum på netstedet www.norric.org udveksler de nordiske ENIC/NARIC-kontorer endvidere løbende informationer og erfaringer for at understøtte kvaliteten i vurderingsarbejdet.

Nordisk Ministerråd bevilgede i foråret 2012 netværket støtte i et år til at gennemføre opfølgningstiltag i form af blandt andet en fælles nordisk konference og nordiske projektgrupper. De nordiske ENIC/NARIC-kontorer mødtes efterfølgende i august til en konference i Helsingfors.

Hovedfokus for konferencen var en eventuel opdatering af Reykjavik-deklarationen fra 2004, dvs. den nordiske deklaration om anerkendelse af beviser vedrørende videregående uddannelser. Det blev desuden besluttet at oprette tre projektgrupper vedrørende kvalifikationer fra henholdsvis Afrika, Latinamerika og de arabiske lande. Projekterne planlægges gennemført i foråret 2013.

Det nordiske netværk for kontorer, som vurderer udenlandske erhvervsuddannelses-kvalifikationer, mødtes to gange i 2012 for at diskutere praktiske problemer i forbindelse med vurderinger af denne type udenlandske kvalifikationer. Netværket oprettede desuden et ekstrasnet, således at kontorerne løbende kan sparre med hinanden.

Vidensdeling

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering er efterspurgt for sin viden og erfaring inden for anerkendelsesprincipper og -metoder. Ud over deltagelsen i internationale projekter og arbejdsgrupper har styrelsen således også i 2012 været indbudt som oplægsholder i udlandet. Styrelsen deltog med oplæg ved flere konferencer:

- > i netværket af Bologna-eksperter, hvor man diskuterede Bologna-ministermødets anbefalinger om anerkendelse, kvalitetssikring og transparens
- > i et nystartet regionalt netværk for anerkendelseskontorer i det vestlige Balkan, hvor man gerne ville høre om det nordiske anerkendelsessamarbejde
- > i regi af det østrigske arbejds- og socialministerium, hvor man bl.a. var interesseret i den danske anerkendelseslovgivning.

3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv

>

Introduktion

Lovregulerede erhverv er kendetegnede ved, at man ifølge lovgivningen skal have nogle bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for at få adgang til at udøve erhvervet. Ansvar for adgangen til udøvelse af de lovregulerede erhverv er forankret hos kompetente myndigheder, som afgør, om den enkelte ansøger opfylder betingelserne for at udøve erhvervet, herunder hvorvidt kravene til ansøgerens samlede erhvervsmæssige kvalifikationer er opfyldt.

Her i beretningen oplyses om udviklingen inden for de lovregulerede erhverv, der er omfattede af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark.²⁷ Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har ansvaret for denne lov og har det overordnede ansvar for, at EU's anerkendelsesdirektiv²⁸ gennemføres og anvendes ensartet og korrekt. Styrelsen varetager de tre hovedfunktioner, som er fastsat i direktivet: koordinatorfunktionen, kontaktpunktsfunktionen og funktionen som medlem af det såkaldte artikel 58-udvalg. Desuden godkender styrelsen udenlandske folkeskole- og gymnasielærerkvalifikationer og betjener kompetente myndigheder, som behandler autorisationsansøgninger, ved at foretage pligtmæssig vurdering af ansøgernes uddannelseskvalifikationer.

Anerkendelsesregler på det lovregulerede område

Der skelnes overordnet mellem sager, der er omfattede af EU's regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, sager, der behandles efter nordiske overenskomster, sager, der er omfattede af andre EU-regler og/eller internationale konventioner og aftaler, samt de øvrige autorisationssager, der udelukkende behandles efter de danske autorisationsregler.

Anerkendelsesdirektivet

Som ansøger har man krav på at blive behandlet efter EU's anerkendelsesdirektiv, hvis man er statsborger i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med herom (Schweiz), og har sine erhvervsmæssige kvalifikationer fra et af disse lande. Som statsborger fra et af disse lande har man desuden ret til at få uddannelsesbeviser fra tredjelande behandlet efter anerkendelsesdirektivet, hvis man har fået uddannelsesbeviset anerkendt i et EU/EØS-land eller Schweiz og i dette land har en attesteret erhvervs erfaring af tre års varighed inden for det pågældende erhverv.

Inden for EU-sagerne skelnes der mellem ansøgninger om fast etablering (permanent arbejde) og levering af tjenesteydelser (midlertidigt og lejlighedsvist arbejde).

På grund af det danske forbehold for den del af det retlige samarbejde i EU, der vedrører visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den fri bevægelighed for personer (afsnit IV i EF-traktaten, artikel 61–69), finder anerkendelsesdirektivet ikke anvendelse i Danmark på personer, der har statsborgerskab i et land uden for EU, EØS-lande og Schweiz. Undtaget herfra er personer, der har opnået ophold her i

²⁷ Loven blev senest ændret den 1. januar 2010, se lovbekendtgørelse nr. 189 af 12. februar 2010.

²⁸ Direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

landet, jf. EU-direktiv 2004/38/EF (opholdsdirektivet), da Danmark har gennemført opholdsdirektivet.

Anerkendelsesdirektivet handler alene om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Anerkendelsesdirektivet fastsætter ikke regler om sikkerhed på arbejdspladser, beskæftiger sig ikke med arbejdsmiljøforhold og regulerer ikke ansættelsesforhold, lønforhold i medlemsstaterne eller udstationeringsforhold. Disse forhold ligger således uden for anerkendelsesdirektivets område. De faglige og administrative adfærdsregler, som nævnes i direktivets artikel 5, knytter sig direkte til erhvervsmæssige kvalifikationer. Der er tale om regler for definition af erhverv, brug af titel, grov forsømmelse, som er direkte og specifikt knyttet til forbrugerbeskyttelse og sikkerhed, samt disciplinære bestemmelser, som gælder i værtslandet for personer, der udøver det samme erhverv.

Nordiske overenskomster

Inden for visse sundheds- og lærererhverv har nordiske statsborgere med nordiske erhvervsmæssige kvalifikationer desuden ret til automatisk anerkendelse med henblik på adgang til erhvervsudøvelse ifølge nordiske overenskomster.

Andre EU-regler og internationale regler

Samtidig gælder der inden for visse områder, navnlig inden for søfartserhverv, særlige internationale konventioner, som har fortrinsret i forhold til andre retsregler. Visse erhvervsområder såsom revisorområdet og advokatområdet er omfattede af sektorale EU-regler, hvilket indebærer, at anerkendelsesdirektivet gælder subsidiært. For maritime erhverv, der har tilknytning til handelsflåden, gælder der specifikke EU-direktiver om minimumsuddannelseskrav for søfarende, hvorfor anerkendelsesdirektivet ikke finder anvendelse.

Øvrige regler

Ansøgninger, der ikke er omfattede af nogen af de ovennævnte regler, behandles i overensstemmelse med de danske retsregler, der gælder for det enkelte erhverv.

Koordinatorfunktionen

Som dansk koordinator medvirker Styrelsen for Universiteter og Internationalisering til udarbejdelsen og gennemførelsen af EU-regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og har i denne egenskab ansvar for at repræsentere Danmark i forbindelse med forhandlingerne om anerkendelsesdirektivet (se afsnittet herom på side 42). Styrelsen repræsenterer Danmark i koordinationsgruppen under Europa-Kommissionens generaldirektorat for det Indre Marked og har ansvaret for at varetage de danske interesser på området i EU, koordinere og overvåge de danske kompetente myndigheders administration af direktivet samt drage omsorg for, at direktivet gennemføres og anvendes ensartet, rettidigt og korrekt på de berørte erhvervsområder.

Det følger af koordinatorfunktionen, at styrelsen indsamler alle relevante oplysninger om direktivets gennemførelse i Danmark, indsamler og sammenligner oplysninger om kvalifikationskravene på de områder, der er omfattede af direktivet, og indberetter til Europa-Kommissionen om den nationale lovgivning, betingelserne for adgang til erhvervsudøvelse og anvendelsen af direktivet. Styrelsen redegør også for eventuelle problemer med anvendelsen af direktivet.

Styrelsen fungerer som et bindeled mellem Europa-Kommissionen og de danske kompetente myndigheder og videreformidler Europa-Kommissionens retningslinjer til de relevante myndigheder. Desuden står styrelsen for fortolkning af direktivets regler og for vejledning af danske myndigheder i forbindelse med gennemførelse og anvendelse af direktivet på de enkelte erhvervsområder.

Styrelsen sørger for opdatering af direktivets bilag V vedrørende danske uddannelser til læge, speciallæge, tandlæge, specialtandlæge, farmaceut, sygeplejerske, jordemoder, dyrlæge og arkitekt. Som koordinator varetager styrelsen også interesser for visse erhvervsområder, der ikke er regulerede her i landet, men som på grund af stærk regulering i andre EU-lande har brug for teknisk støtte og styrket position i de regulerende lande. Som koordinator deltager styrelsen også i udviklingen og gennemførelsen af politiske initiativer, der har til formål at fjerne barrierer for arbejdskraftens frie bevægelighed i Norden (se afsnittet om nordisk samarbejde på side 43).

Kontaktpunktsfunktionen

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering varetager funktionen som kontaktpunkt for erhvervsmæssig anerkendelse. Kontaktpunktets opgaver er at give borgere, virksomheder, koordinatore, kontaktpunkter, faglige organisationer m.fl. i de øvrige medlemsstater alle de nødvendige oplysninger om betingelserne for ansøgning og adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv i Danmark. Styrelsen informerer således blandt andet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer efter anerkendelsesdirektivet, især oplysninger om den nationale lovgivning om erhvervsudøvelse, herunder social- og arbejdsmarkedslovgivning, og, hvis det er relevant, fagets regler. Desuden bistår styrelsen borgerne med at udnytte de rettigheder, som anerkendelsesdirektivet giver dem, om nødvendigt gennem samarbejde med de øvrige medlemsstaters kontaktpunkter og værtsmedlemsstatens kompetente myndigheder.

Som kontaktpunkt samarbejder styrelsen med de danske ministerier, kompetente myndigheder, arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer og virksomheder, når de har behov for yderligere information eller for at få kontakt til kompetente myndigheder i andre lande. Kontaktpunktet besvarer desuden ofte henvendelser om betingelserne for adgang til et givet lovreguleret erhverv i Danmark, om procedurer for ansøgning om autorisation, om klageadgang m.v.

Information om de lovregulerede erhverv

Som kontaktpunkt får Styrelsen for Universiteter og Internationalisering henvendelser via e-mail, telefon og Informationssystemet for det Indre Marked (IMI). Størstedelen af henvendelserne kommer fra migranter, som ønsker at få arbejde inden for lovregulerede erhverv her i landet. En mindre del af henvendelserne sendes af danske virksomheder, der ønsker at ansætte personer med udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer. Som led i kontaktpunktsfunktionen besvarer styrelsen henvendelser fra andre medlemsstaters kontaktpunkter, kompetente myndigheder, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og andre interesserede parter i udlandet.

Styrelsen driver på sin hjemmeside en portal for de lovregulerede erhverv med information på dansk og på engelsk om adgangen til at udøve de enkelte erhverv (se www.fivu.dk/le). På hjemmesiden gives også information om de rettigheder og pligter, som danskere bør være bekendte med, når de ønsker at få adgang til at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller arbejdstager i de andre EU/EØS-lande og Schweiz.

Informationssystemet for det Indre Marked

Til brug for det administrative samarbejde mellem myndighederne i medlemsstaterne har Europa-Kommissionen oprettet IMI, Informationssystemet for det Indre Marked. Systemet muliggør sikker udveksling af personfølsomme oplysninger mellem myndighederne i forbindelse med behandlingen af sager om anerkendelse. I 2012 er en forordning om IMI (1024/2012) trådt i kraft, hvilket har givet IMI et tværgående retsgrundlag.

IMI-systemets overordnede nationale koordinator i Danmark er Erhvervsstyrelsen. Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har i 2012 fået til opgave at være koordinator for anerkendelsesdirektivets område i IMI, og styrelsen har derfor et tæt samarbejde med Erhvervsstyrelsen på dette område.

Som kontaktpunkt for anerkendelsesdirektivet besvarer styrelsen gennem IMI også forespørgsler fra andre medlemsstaters kompetente myndigheder, når erhvervet ikke er lovreguleret i Danmark. Dette gør sig ofte gældende vedrørende arkitekt erhvervet.

SOLVIT-samarbejdet

Som led i kontaktpunkts- og koordinatorfunktionen har Styrelsen for Universiteter og Internationalisering bistået det danske SOLVIT-center i forbindelse med centrets behandling af enkelte klagesager indgivet af EU-erhvervsudøvere, som havde oplevet barrierer i forbindelse med etableringen i Danmark.

Kompetente myndigheder og ministerier henter bistand fra styrelsen i forhold til konkrete autorisationssager, navnlig med spørgsmål om direktivets regler om anerkendelsesbetingelser og udligningsforanstaltninger og i forbindelse med behandling af klagesager.

De kompetente myndigheder har også inddraget styrelsen i udarbejdelsen af danske autorisationsregler, som berører anerkendelsesdirektivet, og styrelsen har bidraget til regeludstedelsesarbejdet ved at oplyse om og fortolke de gældende EU-regler i forhold til de konkrete retsfor skrifter.

Erhverv og myndigheder

Knap 120 lovregulerede erhverv i Danmark er omfattede af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv. Tabel 14 nedenfor viser en vejledende oversigt over erhvervene per maj 2013.²⁹

Ansaret for adgangen til at udøve erhvervene er aktuelt fordelt mellem 21 kompetente myndigheder.

²⁹ Der kommer løbende nye lovregulerede erhverv til, mens lovreguleringen ophæves for andre erhverv. Listen over erhverv under lov om adgang til udøvelse af visse erhverv opdateres på www.fivu.dk/le.

Tabel 14: Lovregulerede erhverv under lov om adgang til udøvelse af visse erhverv

Myndighed	Erhverv
Arbejdstilsynet	Arbejde med asfaltmaterialer Arbejde med epoxy og isocyanater Arbejde med styren og polyesterstøbning Arbejde med svejsning Asbestnedrivning Elevatormontør Fører af gaffelstabler Fører af gaffeltruck Fører af teleskopløsser Kedelpasser Koordinator på byggepladser Kranfører Kølemontør Stilladsopstiller
Beredskabsstyrelsen	Brandmand Brandteknisk sagsbehandler Holdleder i redningsberedskabet/brandvæsenet Indsatsleder i redningsberedskabet
DELTA, Dansk Elektronik Lys og Akustik på vegne af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	Audiometri og høreapparatilpasning
Energistyrelsen	Ansvarlig for boreoperationer på offshoreanlæg m.v. Arbejde med asbest på offshoreanlæg Arbejde med biologiske agenser på offshoreanlæg Arbejde med epoxy og isocyanater på offshoreanlæg m.v. Arbejde med opstilling af stilladser på offshoreanlæg Arbejde med styren på offshoreanlæg Arbejde med svejsning på offshoreanlæg Arbejde som gaffeltruckfører samt fører af gaffelstabler på offshoreanlæg Arbejde som kranfører på offshoreanlæg m.v. Brandmand på offshoreanlæg m.v. Brandslukningsleder på offshoreanlæg m.v. Brøndkontrol på offshoreanlæg m.v. Energikonsulent Førstehjælper på offshoreanlæg m.v. Grundlæggende sikkerhedsuddannelse for alle ansatte på offshoreanlæg m.v. Operatørens repræsentant på offshoreanlæg m.v. Redningsbådsfører m.v. på offshoreanlæg m.v. Skorstensfejer Teknisk ekspert til eftersyn af kedel- og varmeanlæg Underviser i sikkerheds- og sundhedsarbejde på offshoreanlæg m.v.
Erhvervsstyrelsen	Dispachør Ejendomsrådgiver Registreret revisor Statsautoriseret revisor Translatør og tolk
Finanstilsynet	Aktuar Bank- og investeringsrådgiver (person, der rådgiver om visse investeringsprodukter) Forsikringsformidler
Fødevarestyrelsen	Autoriseret veterinærsygeplejerske Behandler af fødevarer

>

Myndighed	Erhverv
Fødevarestyrelsen, fortsat	Dyrlæge Hesteinseminør Kvæginseminør Opdræt af visse dyrearter: hjortedyr, strudsefugle, ræve og fjervildt Pelsdyrinseminør Svineinseminør Veterinær teknikker
Geodatastyrelsen	Landinspektør
Ingeniørforeningen i Danmark IDA	Anerkendt statiker
Justitsministeriet, Civil- og Politiafdelingen	Advokat Autoriseret kontrollør ved bestemte idrætsbegivenheder
Miljøstyrelsen	Ansæt på deponeringsanlæg Erhvervsmæssig anvendelse af godkendelsespligtige kemiske bekæmpelsesmidler til beskyttelse, bekæmpelse og regulering af plantevækst (Sprøjtecertifikat) Støjmålinger og -beregninger
Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter	Bygningssagkyndig
Ministeriet for Børn og Undervisning	Lærer i dansk for voksne udlændinge
NaturErhvervstyrelsen	Dyrker af genetisk modificerede afgrøder
Naturstyrelsen	Brøndborer Driftsleder på renseanlæg Rottebekæmpelse
Psykolognævnet	Autoriseret psykolog Psykolog - beskyttet titel
Rigspolitiet	Dørmand i virksomheder med alkoholbevilling Kørelærer Vagtvirksomhed
Sikkerhedsstyrelsen	Elinstallatør Festfyrværker Gas-, vand- og sanitetsmester (vvs-installatør) Kloakmester
Styrelsen for Universiteter og Internationalisering	Lærer i de gymnasiale uddannelser (STX, HF, HHX og HTX) Lærer i Folkeskolen/Folkeskolelærere
Sundhedsstyrelsen	Ambulanceassistent Ambulancebehandler Ambulancebehandler med særlig kompetence Bandagist Bioanalytiker Ergoterapeut Farmaceut Farmakonom Fodterapeut Fysioterapeut Jordemoder Kiropraktor Klinisk diætist Klinisk tandtekniker Kontaktlinseoptiker/Optometrister Læge Optiker Radiograf

→

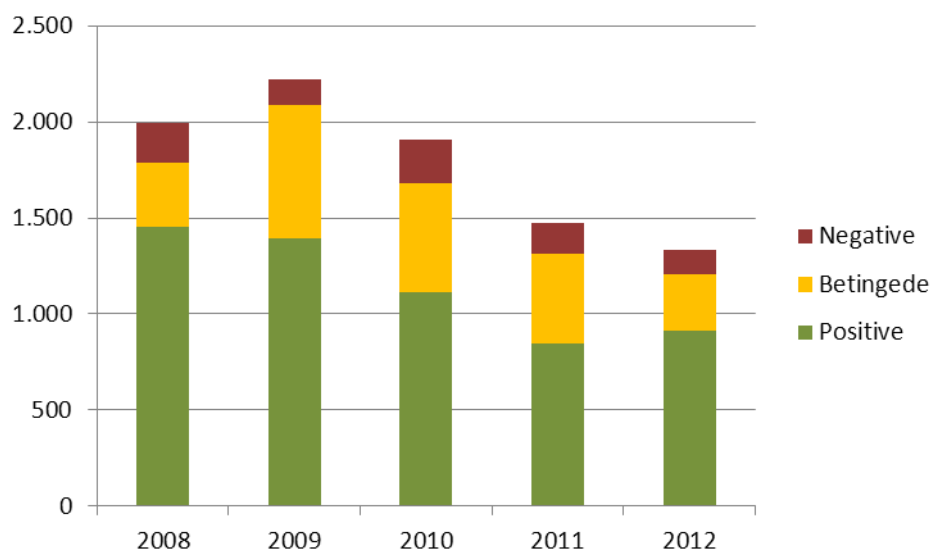
Myndighed	Erhverv
<i>Sundhedsstyrelsen, fortsat</i>	Social- og sundhedsassistent Speciallæge Specialsygeplejerske Specialtandlæge Sygeplejerske Tandlæge Tandplejer
Søfartsstyrelsen	Erhvervsdykker Fisker Fiskeskipper Lods Maskinchef (på fiskeskibe) Maskinmester (på fiskeskibe) Skibsassistent/matros og motormand Skibskok Styrmand (i fiskeskibe) Øvrige erhverv, hvor der af Søfartsstyrelsen kræves et sikkerhedskursus af ca. 3 dages varighed

De kompetente myndigheders afgørelser

Dette afsnit giver et overblik over de kompetente myndigheders behandling af ansøgninger om autorisation og lignende i forbindelse med etablering. Tallene bygger på de kompetente myndigheders årlige statistiske indberetning til Styrelsen for Universiteter og Internationalisering.

Samlet blev der udstedt 1.331 afgørelser i 2012, hvilket var 10 procent færre end i 2011 (1.476 afgørelser) og en fortsat tilbagegang i forhold til 2009 (2.218 afgørelser), som det også fremgår af figur 2 nedenfor.

Figur 2: De kompetente myndigheders afgørelser efter afgørelsens art

Tabel 15 nedenfor viser, hvordan de enkelte myndigheders afgørelser i 2012 fordelte sig efter afgørelsernes art, og ændringerne i forhold til 2011. I tabellen optræder kun de myndigheder, der har truffet afgørelser på området i 2012.

Tabel 15: Afgørelser i 2012 efter myndighed og afgørelsens art

Myndighed	Positive		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		
Sundhedsstyrelsen	512	66%	204	26%	65	8%	781	-228
Styrelsen for Universiteter og Internationalisering	62	31%	86	43%	54	27%	202	-76
Arbejdstilsynet	260	100%	0	–	0	–	260	139
Søfartsstyrelsen	22	100%	0	–	0	–	22	1
Fødevarestyrelsen	6	50%	0	–	6	50%	12	-12
Psykolognævnet	11	100%	0	–	0	–	11	-2
Erhvervsstyrelsen	1	33%	0	–	2	67%	3	0
Beredskabsstyrelsen	1	100%	0	–	0	–	1	1
Naturstyrelsen	34	100%	0	–	0	–	34	29
Energistyrelsen	3	100%	0	–	0	–	3	3
Rigspolitiet	2	100%	0	–	0	–	2	1
<i>Andre myndigheder</i>	–	–	–	–	–	–	–	-1
I alt	914	69%	290	22%	127	10%	1.331	-145

Langt hovedparten af afgørelserne lå i 2012 fortsat hos tre myndigheder: Sundhedsstyrelsen (59 pct.), Arbejdstilsynet (20 pct.) og Styrelsen for Universiteter og Internationalisering (15 pct.), i alt 93 procent af afgørelserne.

Mens antallet af afgørelser samlet set faldt i 2012, steg mængden af positive afgørelser (tildeling af fuld adgang til udøvelse af det pågældende erhverv) både relativt og i absolutte tal: fra 57 procent (847 afgørelser) i 2011 til 69 procent (914 afgørelser) i 2012. Andelen af betingede godkendelser faldt fra 32 til 22 procent, mens andelen af negative afgørelser (afslag) kun faldt fra 11 til 10 procent. Ændringerne skyldes hovedsagelig et stigende antal afgørelser hos Arbejdstilsynet og Naturstyrelsen, som begge udelukkende har udstedt positive afgørelser. Der var dog også en øget andel positive afgørelser hos Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Universiteter og Internationalisering og andre myndigheder.

I afgørelserne efter EU-regler ses en langt højere andel positive afgørelser end i øvrige afgørelser, dvs. afgørelser vedrørende personer med statsborgerskab og/eller uddannelse fra tredjelande: Af afgørelserne efter EU-regler i 2012 var 90 procent positive (87 pct. året før), 4 procent betingede, og 6 procent negative. Af de øvrige afgørelser

var 15 procent positive (8 pct. året før), mens 67 procent var betingede³⁰ og 18 procent negative.

Uddannelseskvalifikationerne kom i 72 procent af sagerne fra EU/EØS-medlemsstater (mod 62 pct. året før), i 14 procent af sagerne fra Asien, og i 7 procent af sagerne fra Europa uden for EU/EØS. I absolutte tal steg antallet af afgørelser for indehavere af kvalifikationer fra EU/EØS-lande med 4 procent, mens antallet fra øvrige dele af verden faldt markant, heriblandt Asien (-39 pct.) og Europa uden for EU/EØS (-29 pct.).

Udviklingen inden for de enkelte erhverv

Antallet af afgørelser for de enkelte erhverv og deres fordeling efter afgørelsernes art fremgår af tabel 16 nedenfor. I tabellen optræder kun de erhverv, for hvilke der er truffet afgørelser i 2012.³¹

Tabel 16: Afgørelser i 2011 efter erhverv og afgørelsens art

Erhverv	Positive		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		
Advokat	2	100%	0	0%	0	0%	2	2
Ambulanceassistent	3	75%	1	25%	0	0%	4	4
Ambulancebehandler med særlig kompetence	1	100%	0	0%	0	0%	1	-1
Arbejde med epoxy og isocyanater	2	100%	0	0%	0	0%	2	2
Arbejde med styren og polyesterstøbning	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Arbejde med svejsning	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Asbestnedrivning	3	100%	0	0%	0	0%	3	2
Bandagist	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Bioanalytiker	4	36%	3	27%	4	36%	11	-5
Brandmand	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Brandmand på offshoreanlæg m.v.	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Brøndborer	34	100%	0	0%	0	0%	34	29
Dyrlæge	6	50%	0	0%	6	50%	12	-12
Erhvervsdykker	10	100%	0	0%	0	0%	10	5
Ergoterapeut	3	100%	0	0%	0	0%	3	-1
Farmaceut	5	23%	17	77%	0	0%	22	6

→

³⁰ ”Betingede afgørelser” er ikke det samme i sager efter EU-reglerne som i øvrige sager: Efter EU-reglerne kan der kun stilles krav om at bestå en egnedhedsprøve eller gennemgå en prøvetid (efter ansøgerens eget valg), eller i visse tilfælde at dokumentere erhvervserfaring. I de øvrige sager følges danske retsregler, og her kan betingede afgørelser også indebære krav om at gennemføre supplerende uddannelse.

³¹ Mere detaljeret statistik for sager, der er behandlet efter anerkendelsesdirektivet, kan findes i Europa-Kommissionens database over lovregulerede erhverv: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof

Tabel 16, fortsat

Erhverv	Positive		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		
Farmakonom	0	0%	2	25%	6	75%	8	1
Fisker	4	100%	0	0%	0	0%	4	2
Fiskeskipper	5	100%	0	0%	0	0%	5	-4
Fodterapeut	3	100%	0	0%	0	0%	3	0
Fysioterapeut	26	68%	11	29%	1	3%	38	-8
Fører af gaffeltruck	216	100%	0	0%	0	0%	216	116
Fører af teleskoplæsser	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Førstehjælper på offshoreanlæg m.v.	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Jordemoder	4	50%	0	0%	4	50%	8	-6
Kiropraktor	1	25%	3	75%	0	0%	4	-1
Klinisk diætist	0	0%	2	67%	1	33%	3	2
Kranfører	26	100%	0	0%	0	0%	26	13
Kølemontør	8	100%	0	0%	0	0%	8	7
Læge	161	64%	89	36%	0	0%	250	-38
Lærer i de gymnasiale uddannelser (STX, HF, HHX og HTX)	44	38%	34	29%	39	33%	117	-29
Lærer i Folkeskolen/Folkeskolelærer	18	21%	52	61%	15	18%	85	-47
Maskinchef på fiskeskibe	2	100%	0	0%	0	0%	2	-1
Maskinmester på fiskeskibe	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Optiker	18	100%	0	0%	0	0%	18	10
Psykolog	11	100%	0	0%	0	0%	11	-2
Radiograf	4	80%	1	20%	0	0%	5	0
Redningsbådsfører m.v. på offshoreanlæg m.v.	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Social- og sundhedsassistent	50	67%	2	3%	23	31%	75	-127
Speciallæge	142	100%	0	0%	0	0%	142	3
Specialtandlæge	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Statsautoriseret revisor	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Stilladsopstiller	2	100%	0	0%	0	0%	2	-4
Sygeplejerske	55	42%	55	42%	21	16%	131	-29
Tandlæge	29	56%	18	35%	5	10%	52	-32
Tandplejer	1	100%	0	0%	0	0%	1	-2
Translatør og tolk	0	0%	0	0%	2	100%	2	-1
Vagtvirksomhed	2	100%	0	0%	0	0%	2	2
Andre erhverv	–	–	–	–	–	–	–	-12
I alt	914	69%	290	22%	127	10%	1.331	-145

Sundhedserhvervene

Sundhedserhvervene taget under ét havde i 2012 en fortsat og betydelig nedgang i antallet af afgørelser, som især vedrører social- og sundhedsassistenterhvervet (75 afgørelser mod 202 året før), men også læge-, sygeplejerske- og tandlægeerhvervene.

Som egentlige afgørelser tæller Sundhedsstyrelsen kun afgørelser om varig autorisation og om betingelser for at opnå varig autorisation. Ud over tallene i tabellen blev der i 2012 udstedt 58 midlertidige autorisationer til læger, 15 til sygeplejersker, 1 til bioanalytikere, 4 til fysioterapeuter, 4 til kiropraktorer og 8 til tandlæger. Tallet for midlertidige autorisationer til læger er dermed steget efter et fald fra 126 i 2009 og 78 i 2010 til 30 i 2011.

Søfartserhvervene

Vedrørende søfartserhverv skal det bemærkes, at menige søfarende (skibsassistenter, matroser, motormænd) og skibskokke ikke optræder i beretningens tal, da der normalt ikke udstedes dansk anerkendelsesbevis for disse grupper. Menige søfarende og skibskokke i skibe i Dansk Internationalt Skibsregister behøver ikke anerkendelse af deres uddannelse, når de har en godkendt STCW "basic training" m.m. Kontrollen af disse kvalifikationer foretages af rederierne selv eller af bemandingsfirmaer, som rederierne benytter til ansættelserne.

Andre erhverv

- > På Arbejdstilsynets område steg antallet af afgørelser vedrørende førere af gaffeltruck til 216. Efter et langt større antal afgørelser tilbage i 2007-08, havde området haft tre år med kun omkring 100 afgørelser årligt.
- > Hos Styrelsen for Universiteter og Internationalisering faldt antallet af afgørelser for både folkeskolelærere og lærere i de gymnasiale uddannelser.
- > Hos Naturstyrelsen steg antallet af afgørelser vedrørende brøndborere til 34 fra kun 5 året før.
- > På dyrlægeområdet traf Fødevarestyrelsen 12 afgørelser, en halvering fra året før.

Sagsbehandlingstid

De kompetente myndigheders sagsbehandlingstider er generelt blevet kortere. Ifølge indberetningerne blev sagsbehandlingstiden holdt under tre måneder i ca. 91 procent af sagerne i 2012 mod ca. 86 procent i 2011 og ca. 71 procent i 2010. Tabel 17 nedenfor viser den omtrentlige fordeling af afgørelser efter sagsbehandlingstid.³²

Sagsbehandlingstiden var i 2012 under tre måneder i ca. 92 procent af EU/EØS-sagerne, dvs. de sager, der behandles efter reglerne i EU's anerkendelsesdirektiv. Ifølge direktivet gælder der her en frist på tre måneder fra det tidspunkt, hvor den kompetente myndighed har modtaget alle de krævede dokumenter. Dog er der mulighed for i særlig vanskelige tilfælde at forlænge fristen med en måned, med undtagelse af de erhverv, der er omfattede af anerkendelsesdirektivets bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af fælles minimumsuddannelseskrav (læge, tandlæge, sygeplejerske, jordemoder, farmaceut, dyrlæge) eller af direktivets

³² Tallene for sagsbehandlingstid oplyses med forbehold for forskelle i opgørelsesmetoder og manglende indberetning af sagsbehandlingstider for nogle af erhvervene, bl.a. fordi der ikke måles sagsbehandlingstid for speciallægeanerkendelser.

bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af relevant erhvervserfaring (lovregulerede erhverv under Sikkerhedsstyrelsens ansvar).

Tabel 17: Afgørelser i 2012 efter sagsbehandlingstid i måneder*)

Sagsbehandlingstid	EU/EØS-sager	Øvrige sager	Alle sager
Mindre end 1 måned	70%	43%	61%
Mellem 1 og 2 mdr.	14%	28%	19%
Mellem 2 og 3 mdr.	8%	15%	11%
Mellem 3 og 4 mdr.	3%	4%	4%
Mellem 4 og 5 mdr.	1%	5%	2%
Mellem 5 og 6 mdr.	1%	1%	1%
Over 6 mdr.	3%	2%	3%
I alt	100%	100%	100%

*) Med forbehold for, at der kun er indberettet sagsbehandlingstid for 89 procent af afgørelserne.

Pligtmæssig vurdering

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering samarbejder med de kompetente myndigheder og med uddannelsesinstitutioner i forbindelse med den såkaldte pligtmæssige vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer, som i en del tilfælde skal indgå i myndighedernes afgørelser om autorisation.³³

I 2012 modtog Styrelsen for Universiteter og Internationalisering 56 anmodninger om pligtmæssig vurdering fra de kompetente myndigheder, en stigning på 33 procent i forhold til 2011. Stigningen skyldtes, at der kom flere sager om farmaceuter og farmakonomer. Det er primært Lægemiddelstyrelsen (fra 1. marts 2012 en del af Sundhedsstyrelsen), Fødevarestyrelsen og Psykolognævnet, der har anmodet om disse vurderinger.

Sundhedsstyrelsen og Søfartsstyrelsen har en generel fritagelse for den pligtmæssige vurdering på grundlag af redegørelser for deres procedurer, kriterier og praksis i forhold til vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. De erhverv, der tidligere hørte under Lægemiddelstyrelsen, dvs. farmaceut og farmakonom, er dog ikke umiddelbart omfattede af Sundhedsstyrelsens fritagelse. Der er ikke i 2012 indgivet anmodninger om nye fritagelser.

Sådan fungerer pligtmæssig vurdering

Formålet med den såkaldte pligtmæssige vurdering er at understøtte de kompetente myndigheders sagsbehandling og sikre, at vurderingen af udenlandske uddannelseskvalifikationer lever op til gældende standarder.

Den enkelte kompetente myndighed har som udgangspunkt pligt til at indhente en →

³³ Den pligtmæssige vurdering følger af § 2a i lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer (lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007).

vurdering af uddannelseskvalifikationer fra Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, når myndigheden ikke på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer fuldt ud. Undtaget for pligtmæssig vurdering er dog ansøgninger, der behandles efter anerkendelsesdirektivets regler om automatisk anerkendelse af kvalifikationer, og myndigheder, der har opnået fritagelse.

Den pligtmæssige vurdering kan ikke mindst have betydning for afgørelsen om autorisation, når de faglige kvalifikationer er opnået i lande uden for EU/EØS og Schweiz, for i sådanne sager mangler der ofte informationer om, hvad den enkelte uddannelse indeholder, og hvilke rettigheder den giver.

I den forbindelse undersøger styrelsen, om de medbragte uddannelseskvalifikationer er opnået på en uddannelsesinstitution, der er offentligt anerkendt i uddannelseslandet, og oplyser om uddannelsesniveaet i forhold til det danske uddannelsessystem. Desuden indhenter styrelsen fra en relevant dansk uddannelsesinstitution en indholdsmæssig vurdering af den udenlandske uddannelse, herunder om de udenlandske kvalifikationer i det væsentligste kan sidestilles med indholdet af den tilsvarende danske uddannelse. Hvis den udenlandske uddannelse ikke kan sidestilles, oplyser uddannelsesinstitutionen, hvilke faglige elementer ansøgeren skal supplere med for at have kvalifikationer på niveau med den danske uddannelse.

Styrelsen sender den kompetente myndighed sin samlede vurdering, som er bindende for myndighedens afgørelse, for så vidt angår ansøgerens uddannelseskvalifikationer.

Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for en pligtmæssig vurdering, fra en sag er fuldt oplyst, var i 2012 den hidtil laveste: 39,3 dage (mod 51,1 dage i 2011 og 41,9 dage i 2010). Tallene inkluderer den tid, der er gået med at høre en relevant uddannelsesinstitution.

Tjenesteydere fra EU/EØS-lande

Hvis man er statsborger og etableret som erhvervsudøver i et andet EU/EØS-land, har man efter EU's anerkendelsesdirektiv ret til at udøve sit erhverv midlertidigt og lejlighedsvist i Danmark, hvis man forinden sender en skriftlig anmeldelse til den kompetente myndighed. Kravet om anmeldelse gælder dog kun, hvis det indgår i de regler, der i Danmark gælder for erhvervet.

Ifølge de kompetente myndigheders årlige indberetninger blev der i 2012 indgivet 682 anmeldelser om levering af tjenesteydelser (se tabel 18 nedenfor). Det var 46 procent flere end året før og dobbelt så mange som i 2009 (det første hele år, efter at reglerne om anmeldelse blev gennemført). Stigningen på i alt 214 anmeldelser om tjenesteydelser i 2012 er større end tilbagegangen i antallet af sager vedrørende etablering (jf. tabel 15 ovenfor).

For 653 af de 682 anmeldelser fra 2012 blev der gennemført en kontrol af tjenesteyderens kvalifikationer, og efter kontrollen gav den kompetente myndighed i alle sager på nær 3 adgang til at udføre tjenesteydelser. Af de øvrige anmeldelser var 14

under behandling ved årets udløb, og 12 var ikke omfattede af bestemmelsen om forudgående kontrol.

Tabel 18: Tjenesteyderes anmeldelser efter myndighed og erhverv

Myndighed	Erhverv	2011	2012	Ændring seneste år	
Arbejdstilsynet	Asbestnedrivning	8	29	21	263%
Arbejdstilsynet	Kranfører	76	119	43	57%
Arbejdstilsynet	Kølemontør	23	5	-18	-78%
Arbejdstilsynet	Stilladsopstillere	49	32	-17	-35%
Arbejdstilsynet	Svejsere	46	51	5	11%
Arbejdstilsynet	Teleskoplæsser	45	15	-30	-67%
Arbejdstilsynet	Truckførere	187	364	177	95%
Miljøstyrelsen	Sprøjteførere	0	1	1	–
Naturstyrelsen	Brøndborere	3	3	0	0%
Sikkerhedsstyrelsen ³⁴	Elinstallører	5	15	10	200%
Sikkerhedsstyrelsen	Festfyrværker	5	4	-1	-20%
Sikkerhedsstyrelsen	Kloakmester	3	3	0	0%
Sikkerhedsstyrelsen	VVS-installører	6	29	23	383%
Sundhedsstyrelsen	Læge	8	12	4	50%
Andre erhverv		4	0	-4	–
I alt		468	682	214	46%

Stigningen i antallet af anmeldelser vedrørte hovedsagelig Arbejdstilsynets område, som også fortsat tegnede sig for langt hovedparten af anmeldelserne: 90 procent i 2012. Især antallet af truckførere fortsatte sin stigning med en fordobling i forhold til året før.

Anmeldelserne kom fortrinsvis fra personer, der var etablerede i Polen (35 pct.) og Tyskland (32 pct.), og det meste af stigningen fra 2011 til 2012 vedrørte de to lande.

Revision af anerkendelsesdirektivet

Europa-Kommissionen fremsatte den 19. december 2011 forslag til en revision af anerkendelsesdirektivet. Revisionen af direktivet udgør et af de tolv nøgleinitiativer i Europa-Kommissionens ”Akt for det indre marked”, som er en pakke, der skal skabe vækst og job i EU. Det overordnede formål med revisionen er, at direktivet i højere grad skal bidrage til fjernelse af barrierer for arbejdskraftens frie bevægelighed i EU og dermed bidrage til at skabe vækst og job i EU. Revision af anerkendelsesdirektivet har til formål at modernisere systemet for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, så det bliver mindre byrdefuldt for fuldt kvalificerede EU-borgere at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller lønmodtager i en anden medlemsstat.

Forhandlingerne om ændringsforslaget blev påbegyndt i januar 2012 under det danske EU-formandskab, og der blev under det danske formandskab afholdt fem møder i

³⁴ Tallene for Sikkerhedsstyrelsens erhverv i 2011 er rettet i forhold til sidste års beretning.

Rådets arbejdsgruppe for etablering og tjenesteydelser. Forhandlingerne blev desuden suppleret med fem skriftlige konsultationssessioner. Sagen blev behandlet af Rådet for Konkurrenceevne i maj 2012. Under det efterfølgende cypriotiske EU-formandskab afholdtes endnu fem arbejdsgruppemøder, og sagen blev behandlet i Rådet for Konkurrenceevne i efteråret 2012.

Forslaget til revideret anerkendelsesdirektiv blev behandlet i Europa-Parlamentets udvalg for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO), som i en betænkning af 26. oktober 2012 blandt andet anbefalede, at der sker en forenkling af de eksisterende anerkendelsesprocedurer til gavn for borgerne, en ajourføring af visse eksisterende bestemmelser og en opgradering af den offentlige sundhed og sikkerhed.³⁵

De forhandlinger, som knytter sig til revisionen af anerkendelsesdirektivet, hører under Rådet for Konkurrenceevne (Indre Marked). Da Styrelsen for Universiteter og Internationalisering bl.a. er koordinator for direktivet, har styrelsen bistået det danske EU-formandskab, ligesom styrelsen deltager i forhandlingerne om direktivforslaget i Rådets arbejdsgruppe samt sammen med Erhvervs- og Vækstministeriet faciliterer den nationale beslutningsproces, betjener Den Faste Repræsentation i Bruxelles, forestår høringer og har kontakten til de offentlige myndigheder, organisationer m.fl.³⁶

Nordisk samarbejde

Fjernelse af grænsehindre var centralt placeret på den nordiske dagsorden i 2011-2012. Et af de emner, som hører under grænsehindre, er barrierer for arbejdskraftens frie bevægelighed i Norden. Man har under det norske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2012 videreført tværsektorielle prioriteringer i det nordiske samarbejde, såsom grænsehindre.

At grænsehindre ikke hører hjemme i de nordiske lande, fremgår af det danske regeringsgrundlag og var også konklusionen på debatten om grænsehindre i Folketinget den 20. april 2012, og der er enighed om, at de skal fjernes. Regeringen gav med redegørelsen til Folketinget om fjernelse af grænsehindre mellem de nordiske lande en status for en række prioriterede, konkrete grænsehindre samt bud på konkrete videre skridt til fjernelse heraf. Ligeledes skitseredes rammerne for en styrket dansk indsats i forhold til fjernelse af nordiske grænsehindre.

Som opfølgning på debatten blev der indledt forhandlinger mellem regeringen og Folketingets partier med henblik på at indgå en forpligtende aftale om at fjerne flest mulige hindringer for den frie bevægelighed for borgere og virksomheder inden for Norden. Det har resulteret i en aftaletekst, som alle Folketingets partier har tilsluttet sig.

³⁵ IMCO-udvalget vedtog den 23. januar 2013 IMCO's ændringsforslag, og forslaget blev forelagt for Parlamentet den 20. februar 2013. Forhandlingerne mellem Rådet, Parlamentet og Kommissionen (trilogi) forventes afsluttet i maj 2013.

³⁶ Forhandlingsmandat er den 8. februar 2013 givet af et flertal af partier i Folketingets Europaudvalg (uden Enhedslisten og Dansk Folkeparti). Se notat til Folketingets Europaudvalg, side 25-64 (www.eu-oplysningen.dk/upload/application/pdf/cc7e0bbc/32231.pdf).

Formålet med en forpligtende aftale mellem regeringen og Folketingets partier er, at Danmark kan indtage en drivende rolle i at videreudvikle det nordiske samarbejde, der understøtter det betydelige potentiale inden for Norden for vækst og beskæftigelse. På nordisk plan har samarbejdsministrene besluttet, at der skal igangsættes et arbejde med at udarbejde en flerårig strategi/handlingsplan for arbejdet med grænsehindre med ikrafttræden den 1. januar 2014. Formålet er at sikre, at der er konkrete mål for grænsehindringsarbejdet, som ministerråd, lande og det nye Grænsehindringsforum er forpligtede af og arbejder for at indfri, samt at indsatsen tænkes mere langsigtet.³⁷

Uddannelsesministeriet har i efteråret 2012 foreslået Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og Grænsehindringsforummet, at der iværksættes et fælles nordisk projekt, der skal sikre og styrke arbejdskraftens frie bevægelighed og vækst og beskæftigelse i Norden, med følgende indhold:

- > Fælles nordiske initiativer samtænkes med de fælleseuropæiske initiativer om modernisering af anerkendelsesdirektivet, blandt andet fordi direktivet allerede i dag sikrer automatisk anerkendelse af kvalifikationer på håndværksområdet med henblik på autorisation og sikrer retten til fri levering af midlertidige tjenesteydelser. Derudover indeholder direktivforslaget en række horisontale forslag, der skal skabe vækst og job i EU ved at gøre det mindre byrdefuldt for fuldt kvalificerede EU-borgere at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller lønmodtager i en anden medlemsstat og skal styrke det indre marked og arbejdskraftens frie bevægelighed i EU.
- > Det undersøges og kortlægges som led i det europæiske transparensinitiativ, hvilke erhverv der i Norden er lovregulerede, hvilke krav der begrænser adgangen til de erhverv (autorisationskrav, anvendelsen af faglige titler, brancheaftaler, certificering i overenskomster m.v.), og ikke mindst hvorvidt lovregulering af disse erhverv vil kunne knyttes til nogle objektive kriterier (diskriminationsforbud, offentlig interesse, nødvendighed, proportionalitet m.v.). Samtidig foreslås yderligere initiativer til, at visse erhverv dereguleres eller ”reguleres smartere” (i lighed med de fælleseuropæiske initiativer på området – ”better regulation”). Ovennævnte skal bl.a. sikre større gennemsigtighed og berettigelse for reguleringen.
- > Der sikres ressourcer til at styrke samarbejde og vidensdeling mellem nationale koordinatore og kontaktpunkter for anerkendelsesdirektivet i Norden med henblik på at styrke borgernes, virksomhedernes og faglige organisationers adgang til information og viden om erhvervsmæssig anerkendelse på tværs af grænserne i de nordiske lande.

³⁷ Aftalen kan hentes her:

www.ft.dk/Folketinget/udvalg_delegationer_kommissioner/Delegationer_og_kommissioner/Nordisk_raa_d/Nyheder/2013/04/NOR_graenshindring_aftale.aspx

>

- > Samarbejdet og vidensdelingen mellem de kompetente myndigheder, der har ansvaret for godkendelsen af autorisationer i regionen, styrkes, blandt andet gennem konsekvent anvendelse af IMI i Norden.
- > De embedsmænd, der arbejder med revision af anerkendelsesdirektivet i Norden, får et klart politisk mandat til at arbejde med en ensartet nordisk gennemførelse af direktivet, da dette principielt kan bidrage til en styrkelse af nordiske landes position under forhandling af visse dele af direktivforslaget i EU og til en ensartet og korrekt gennemførelse af det reviderede direktiv i nordiske lande.

Som opfølgning er der i Nordisk Ministerråds regi blevet igangsat en undersøgelse af uddannelser til lovregulerede erhverv og en kortlægning af lovregulerede erhverv i de nordiske lande. Projektet skal klargøre, hvilke erhverv der kræver national godkendelse, samt årsagerne hertil. Samtidig skal studiet vurdere, om der er behov for at styrke samarbejdet imellem godkendelsesmyndighederne i Norden for at lette mobiliteten af arbejdskraft inden for disse fag i Norden.

De endelige undersøgelsesresultater forventes at blive præsenteret senest i september 2013 og vil herefter skulle diskuteres med henblik på opfølgning og en aftale om den endelige fjernelse af barrierer. Der er en bred enighed om, at man inden for de eksisterende økonomiske rammer i videst muligt omfang skal reducere antallet af eksisterende grænsehindre, styrke den forebyggende indsats samt aktivt informere borgerne og virksomhederne om de eksisterende grænsehindre, og at opfølgningen skal ske inden for rammerne af gældende EU-ret, herunder et revideret anerkendelsesdirektiv. Alle de nordiske lande har tiltrådt det gældende anerkendelsesdirektiv.

Konkurrencepakken

Det fremgår af regeringens konkurrencepolitiske udspil fra oktober 2012, ”Styrket konkurrence til gavn for Danmark”, at der nedsættes en tværministeriel taskforce, der skal gennemgå lovregulerede erhverv i Danmark. Reguleringen betyder, at der ikke er fri adgang til erhvervet, hvilket begrænser adgangen for nye aktører, både danske og udenlandske. Hermed svækkes konkurrencen for de enkelte erhverv til skade for produktiviteten og forbrugerpriserne. Blandt andet har Europa-Kommissionen for nylig påvist, at der er en generel tendens til negativ sammenhæng mellem graden af lovregulerede erhverv og produktiviteten.

I forlængelse heraf har regeringen iværksat en gennemgang af lovregulerede erhverv med henblik på en ophævelse af unødvendig regulering. Det skal her undersøges, om ikke adgangen til det enkelte erhverv og de beskyttelseshensyn, som oprindeligt dannede baggrund for at lovregulere erhvervet, kan opnås på en alternativ og mindre byrdefuld måde. Der nedsættes derfor en tværministeriel taskforce, der skal gennemgå lovregulerede erhverv i Danmark med sigte på at fremme konkurrence og enklere regler for de lovregulerede erhverv.

Den tværministerielle taskforce har deltagelse af en række ministerier og kan inddrage erhvervsorganisationer og andre interessenter i det omfang, det er relevant. Taskancen skal aflevere konkrete forslag til, hvor det kan være relevant at gennemføre enklere regler for de lovregulerede erhverv i Danmark, til regeringen inden udgangen af 2013.

